

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hír-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bányászi
szolidaritás egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámor
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Millo 18.
Szerda, 1933 július 12.
5693. FV | XVI. ÉVF
TAMUSZ 18. | 155 SZÁM

Egy kis Németország

Németországban most megjelent a ze-
nésekre vonatkozó új rendelkezés is. Ki-
derült, hogy az árjaparagrafus a zené-
szekre is vonatkozik. Németországban a
jövőben csakis olyan zenész működhetik
nyilvánosan, akinek birtokában van a bi-
rodalmi közoktatásügyi minisztérium ál-
tal láttamozott igazolvány, melyet azon-
ban az NSDAP u. n. „kulturszakosztá-
lya” bocsát ki. Zsidók nyilvánosan nem
művelhetnek zenét Németországban. Ta-
nitaniok sem szabad. Külföldi zenészek
is csak olyan arányban kapnak Német-
ország területén működési engedélyt,
amilyen mértékben az illető zenész or-
szága német művészeknek ténykedési ter-
rénumot engedélyez. Nem német, de vi-
szont nemzetközi névvel bíró nagyságok
felléphetnek. Működési idejüket a bi-
rodalmi közoktatásügyi minisztérium álla-
pítja meg az NSDAP fentemlített u. n.
„kulturszakosztályának” véleményezése alap-
ján”. Szigorú előírás, hogy a Német-
országban nyilvánosan előadásra kerülő
műsorok kétharmadrészeben német szer-
zőknek kell szerepelni. Külföldi szerzőnek
tekintendő minden olyan zeneszerző, aki
nem a német birodalom határain belül
született. Így pl. Mozart, Haydn, Rossini,
Liszt, Verdi, Puccini, Beethoven német,
azonban „hibáztható”, hogy az Eroiát
Napoleonnak, egy franciának ajánlotta.
Wagnernek inkább azon művei ajánlato-
sak német színpadok számára, melyek né-
met történelmi anyagot dolgoznak fel,
mert az olasz történelmi anyagot feldol-
gozó színpadi zeneművek zenéje „termé-
szetszerűleg” nem százszázalékosan né-
met. Händel Messias című oratóriumának
az a része, mely zsidó lubricitást tartal-
maz, töröndő. Ajánlatos szerzők: Max
von Schillings, Richard Strauss, Her-
mann Stucker (?), Karl Maria Zanz (?)
stb.

A potsdami vadászakétekből eltávolí-
tották Nagy Frigyes jóbarátjának, Vol-
tairenek portréját. Ezt a portrét, mint is-
meretes, Fridericus Rex egy francia festő-
nél rendelte meg és kétezer aranyat fi-
zetett érte. Megjegyzendő, Voltaire bele-
egyezett, hogy szívesen ül a képhez mo-
dellt, ha a festő a kétezer aranyból ezret
néki ad át. A nagy porosz császár tehát
Voltaireen keresztül szintén elítélte.
Hitler Voltairét akarta kupán venni, de
rajta keresztül Nagy Frigyeset találta el.

Miért nincsenek védőgátak?

A munkaalakalom teremtése nem egé-
szén új terv és nem egyszerű: százszor
hallottuk már, hogy „a kormány munka-
alkalmak teremtésével fogja enyhíteni a
munkanélküliséget”.

Mert munkanélküli van bőven, ha le is
tagadja a hivatalos statisztika. Munka az
nagyon sok lett volna, rengeteg let volna,
éppen a közeli napokban bizonyult be,
hogy mennyi.

Például szabályozni kellett volna a fo-
lyókat, védőgátakat kellett volna emelni
az összes erdélyi kisvárosok köré, hogy a
pusztító, szennyes ár ne hordja el nyo-
morúságos szegények utolsó butordarab-
ját és vagyonkáját.

Nem lehet elemi csapásnak tekinteni az
árvizet, nem lehet és nem szabad mert
ma már minden civilizált államban el-
mult az árvizek veszedelme. Nem lehet
árviz sehol, ahol emberi ész és a munkás
kezek gázsi ereje megfékezi a természet
borzalmas csapásait.

És ott, ahol fölös számban vannak
munkáskezek, könnyelműség, az adófizető
polgárral szemben megnyilatkozott meg-
döböntet indolencia, hogy évről évre bor-
zalmas áradat seperje végig a hegyvöl-
gyeket hogy emberleletek hulljanak el és
százmilliók terhe nehezedjék arra a lakos-
ságra, melynek kiverjétkézett adójából
nagyon régen fel kellett volna építeni a
védőgátakat.

A múlt évben is, azelőtt is: árvíz. Jó-
vőre is: árvíz.
A megélhetés gyöttrő gondjai mellett
még az áradásban való elpusztulás veszé-
lyétől is óvja magát a romániai polgár?

Megújítják az olasz- román barátsági szerződést

GENF, július 11. A lapok szerint megújítják az olasz-román barátsági
szerződést, amely július 18-án járna le.
Genfben úgy tudják, hogy francia részről diplomáciai közvetítést kezd-
ményeztek Rómában az olasz-jugoszláv kibékülés előkészítésére. Szó van a
két ország közötti megnemtámadási szerződésre irányuló tárgyalásokról is,
amelyek egyelőre teljesen titokban folynak.

Vaida rövid, de velős nyilat- kozata a pénzügyi helyzetről

„A kormánypárt bomlásáról azok beszélnek, akik a más
ajtaja előtt sepernek, ahelyett, hogy a maguk portája
elől takarítanak el a szemetet”

Bucuresti-Bukarest, július 11. (Az Uj
Kelet tud.) Vaida miniszterelnök, aki ma
hazaérkezett a fővárosba, az újságírók
kérdésére nyilatkozott az aktuális problé-
mákról. Ez a nyilatkozat Vaida szokása
szerint rendkívül szűkszavú. Megkérde-
ték az újságírók a miniszterelnököt, hogy
mi igaz a párt belső ellentétéről elter-
jedt hírekről.

— Ilyen híreket — felelte Vaida —
azok terjesztenek, akik a más ajtaja előtt
sepernek, ahelyett, hogy a maguk portá-
járól takarítanak ki a szemetet.

Mikor az újságírók a pénzügyi kérdé-
sek megoldásáról érdeklődtek, Vaida így
válaszolt:
— Erről kérdezzék meg Macdonald,

...kisevett és Paul Boncourt-t. Én nem
játszhatom a bolondot, hogy könnyelmű
szavak odavetésével megkönnyítsem az
országra káros tőzsdemanővereket. Én a
hatalom teljes birtokában vagyok, nem
afelé török és így arra kell törekednem,
hogy egy kompromittált örökséget
hagyjak magam után, ha Isten is úgy
akarja.

Románja 50 ezer vagon gabona exportá-
lására kapott jogot a világgazdasági
konferenciától

Bucuresti-Bukarest, július 11. Londoni
hírek szerint a gazdasági konferencia
agrárbizottsága hozzájárult ahhoz, hogy
a vetéseket 15 százalékkal leszállítsák és
így Románia a jövő évben 50 ezer vagon
gabona exportálásra nyert jogot.

Miért nem építenek gátakat? Miért nem
használgatják fel a dolog nélkül álló mur-
káskezeket?

Ki gátolhat meg bennünket?...

Az új német kurzus „nagyjai” kétség-
telenül tehetséges politikusok, ha a pers-
pektívájuk és a logikájuk nincs is egé-
szén a helyén.

A perspektívájukról maguk állítottak ki
bizonyítványt azzal, hogy a hatalom át-
vétele előtt matematikai bizonyossággal
jósolták be, hogy fél Európa nemzetj szo-
cialista lesz abban a pillanatban, mielőtt
ők uralmon lesznek.

Ezt mondják és bizonyára maguk is el-
hitték.

Az ördög valóban hatalomra segítette
őket. Az előrelátásuk azonban nagyon
gyöngének, mozdhatnák fonáknak bizo-
nyult.

Uralomra jöttek de bizony ahelyett,
hogy Európa országai világító példát lát-
tak volna a harmadik birodalomban, ál-
talában úgy írtóznak tőlük, mint a bél-
pokosoktól.

Dr. Franck, a bajor kampókeresztés
igazságügyminiszter a napokban „a for-
radalom jogai” címen tartott előadásában
bizonyította be, hogy nemcsak hogy nincs
perspektívája és politikai koncepciója a
párt jelesének, de nincs logikája sem.

Azt mondta többek között:

„Olyan jogot akarunk, amelynek faji
gyökereit védelmezzük meg bennünket
minden idegen betolakodó ellen. A tények
kijárdítása, ha e munkánk közben olyan
szemrehányásokat kapunk, mintha mi a
zsidó fajtát brutalizálnánk. Amikor az
oroszok millióit megsemmisítette a zsidó
internacionálé örülete, akkor a szimpátia
egyetlen hangját nem lehetett hallani az
egész világon. De ma? Ha egy zsidó ügy-
védet nem engedünk a törvényszék tár-
gyalótermébe védeni, akkor minden or-
szág zsidósága azt kiáltja, hogy Német-
országban rémségek történnek. Elvégre,
ki gátolhat meg bennünket abban, hogy
elkövessünk rémségeket, ha éppen aka-
runk? És ha eddig nem tettük, akkor ezt
csak annak a kötelességérzésnek köszön-
hetik a zsidók, amit mi népünkkel szem-
ben érzünk”.

Világosabban szólva, ez azt jelenti,
hogy a felelős elemek szívesen terrorizál-
nak, csak félnek a néptől, amelynek egy-
szer egyszer megjön a jelszavak és ígére-
tek bódultságából a józansága.

A német igazságszolgáltatás egyik po-
litikai tényezője mond ilyeneket! Mít le-
het elvárni akkor alacsonyabb állami és
pártbeli faktoroktól? Ki gátolhatja meg
őket abban, hogy rossz ösztöneiket a zsi-
dók elleni terrorban éljék ki?

Ilyen tehetségek ők és így akarnak
szimpátiákat a világon! Ezzel a perspek-
tívával és ezzel a logikával.

VILAG TÜKRE

A humbug mithosza és a mithosz humbugja

Kezdetben vala a tett, a szándék, a
vágy. (A sorrend általában gyakran
változott a történelem folyamán. Logika-
san előbb a vágy, azután a szándék és
végül a tett következtek.)

Az elmélet, kivéve azokat az elvont
filozófiai elméleteket, melyeket általában
az ész regényeinek nevezhetünk, mindig
csak a tettet, a szándékot és a vágyakat
követte és nem megfordítva.

Az elmélet arra jó, hogy igazolja, hogy
a logika, még inkább a logikátlanság
előtt elfogadhatóvá tegyen olyan kimön-
dottan érzésheli hajlamokat, melyeket a
szokványos erkölcsi beállítottság el-
utasít.

Az elmélet arra jó, hogy igazoljon hogy
séghez olyan emberek, elmélet-költők és
társadalmi „reformátorok” számára,
akik jómaguk is érzik elméleteik illogi-
kus voltát, helyesebben a képtelenség
örögi logikájával való összenőttőségét.

Szükséges tehát, hogy logikai humbug
jaikat érzelmi köntösbe öltöztessék, minél
cifrább, annál olesőbb érzelmi köntösbe
— s ezt a köntöst, talmi paszományaival,
hamis ékköivel elnevezik mithosznak,
vagy ha úgy tetszik: egyenesen miszté-
riumnak.

Minden butaság, korlátoltság, és kép-
telenség minden szellemi kaland és ka-
landor úgy segített magán a történelem
folyamán, hogy észbeli, gondolkodásbeli
zürzavarát, vagy gyengeelműségét ér-
zelmi elragadtatásokkal pótolta, mithi-
zálta, vagy misztifikálta.

Vakard meg azonban a logika pengé-
jével a mithoszt, vagy a misztériumot —
azonnal kibújik belőle az elrejtett lényeg,
a büvészkedő „szellemi” mutatványokkal
elleplezett realitás, mely amilyen durva
és közönséges, éppoly távol áll a titokza-
tosságtól.

Egyre több ama, — többnyire hivatlan
— „irodalmi” és „tudományos” intellek-
tuálisoknak száma, akik a hitlerista té-
nyek és törekvések mögött a huszadik
század nagy mithoszáit, a fajelmélet há-
térében a logikával meg nem közelíthető,
irracionalisan „nagy” misztériumot, a
vér titkát, a fajgeniusz hasbeszélő mód-
jára megszólaló intelmélet sejtik s mert
csak sejtik: értelmi nyakatekérésekkel
próbálják — elég szánalmasan — igazo-
lni.

Holott az egész humbug, a faji géniusz
tobzódása és a káprázatos mithosz mö-
gött olyan közönséges tények és e tények
létrehozó okok, sőt az okoknak egész
láncolata húzódik meg, amelyek ugyan
kevésbé csillogóak, kevésbé elragadóak,
kevésbé vannak telítve a „költői” látomá-
sok misztifikációival, mégis, érdekesség
és főleg a valóságosság szempontjából
bátran felvehetik a versenyt a történel-
mi mithosz és a történelmi misztika nyil-
vánvaló hamisításával.

Annak, aki a jelenlegi reakciós világ-
hullám gyakorlati — s ezen keresztül —
elméleti gyökereit akar elhatolni, nem
a múlt, vagy a jelen „filozófiai” rend-
szereinek analizisét kell elvégeznie, ha-
nem sokkal inkább a valóságos élet ana-
lizisét.

Le kell szállania a Mithosz, Wotan vil-
lámaival telített egéből — a földre, még
pedig az ugynevezett anyaföldre, mely-
nek széles térein a pipacsot és pityang-
tól kezdve a mezőgazdasági természet
minden termelvénye feltalálható.

S feltalálható e termelvények — Isten
mellett — legfőbb mestere: a paraszt is.

A paraszt, aki a „faj géniuszát” való-
ban érintetlenül őrizte meg mind máig,
aki az „ősi népiesség” attribútumaival
ékes mindenütt, mert hiszen a város, a
nagyváros civilizatórikus szelleme legke-
vésebb érintette.
A világvárosok kapitalisztikus rengetege
ugyan a faluból szivta el egy évszázad
óta a proletariátus hadseregét megduz-
zasztó emberanyagot, de éppen a nagy-

S. S.
Miro-
Mihály
tábor-
cadul scu
Viorel
vettek
Szent-
alom
t a szent
ótti kon-
küszö-
ettes kan-
andó tár-
os állam
um terve
almi kor-
ma légi
kettő óra
tt vissza
ság rész-
mek elle-
en megfe-
ai katoli-
juniusi
köz-
A pénz-
küldött
ramutat-
sek árán
gy a köz-
e hónap
an csak
az egyes
még nem
szüksé-
isztérium
y mi en-
és közli,
emmilyen
folyósi-
gra az an
jelentik:
nizster a
k szabad-
érte után
gyminisz-
sik tárcát
kiséreté-
ári nyom
tolozsvári
ben, ez-
nyos Já-
nyely tánc
ával van
nap d. u.
onstoruti
omdászok
ja.
AI. Emil
gy ember-
k élesze-
ét a mai
több, leg-
géről —
apható az
Ára csak
dultak. A
k és ver-
émait: Ar-
lej. Kap-
aban.

kiadó St
da Baros
fon: 9-12

ipar és nagykereskedeleme kialakulásával: a faluból elszármazott proletariátus városi tömeggé változott át, mely nemcsak érdekei, de mentalitása tekintetében is elvesztette kapcsolatát a faluval és önálló utakra kényszerült.

A kapitalizmus teljes kialakulása előtt a város és a falu kapcsolata még szoros volt. A városok lakosságának túlnyomó zömét feudális urak és feudális urak ipari igényeit kielégítő kézművesek alkották.

Ez a kapcsolat azonban az ipari és kereskedelmi jellegű nagyvárosok kialakulásával, a városi proletariátus hatalmas tömeggé való duzzadásával vagy teljesen megszűnt, vagy minimálisra vált.

A mezőgazdaság, éppen a paraszti természetű konzervatívizmusa miatt, ősiességénél és mondjuk ki: horizontjának korlátosságánál fogva nem tudott lépést tartani az ipari és kereskedelmi fejlődéssel, nemcsak az ipari termelési eszközök birtokában levő városi polgársággal szemben maradt le, hanem a szervezkedő és egyre jobb, igényesebb létfeltételek közé jutó proletariátussal szemben is.

Az iparcikkek magas árával ellentétben — különösen a világválság beállta óta — a mezőgazdasági cikkek ára erősen lecsökkent és a világháború néhány évének konjunktúrája után — a paraszti ismét a gazdasági és társadalmi ranglétra legaljára került.

S vele együtt került — legalább is a nagy nyugati demokráciákban, főleg pedig Németországban — a deklasszáció taposomalmába a hajdani junker és feudális nemesség, valamint a városok „parasztja”, — a kispolgár is.

Ugy a haladó városi polgárság, mint érdekeiben antitézise: a szintén haladó proletariátus azonban elkövette azt a hibát, hogy a maga egymásközötti nagy harcában figyelmen kívül hagyta, legalább is Nyugaton elhanyagolható mennyiségként kezelte a parasztságot.

S így mindkét fél, egy a kapitalista polgárság, mint a feltételező proletariátus észre sem vette, hogy egy új parasztforradalom van készülődésben, mely természetesen szövetségesét a deklasszált junkerben és a szintén deklasszált kispolgárban fogja megtalálni.

A junkerben, a városi polgárság által való legyőzötése óta él a féltékenység és megvetés a pénzzel gazdálkodó és ipariilag termelő polgárság ellen, kivéve, ha ő maga is nem változott át iparbárává, vagy kapitalista nagyvagyongos ősi címével való megaranyozóvá.

A kispolgár szintén antikapitalista érzelmű, mert a nagyipari termelés megfosztotta a konkurrenciát a lehetőségtől. És antikapitalista a paraszti is, annak ellenére, hogy ő maga a magántulajdon legtermészetesebb és legősibb védelmezője.

És mind a három együttesen és külön-külön antiszemita beállítottságu is, mert „ősi erényei és érdekei” szemszögéből nézvést a par excellence városi, intelligens, haladásra beállított, talajtalan, a falu tornyánál jóval messzebbtől zsidóban nemcsak ellenségét látja, hanem egy olyan mentalitás hordozóját is, melyet éppen begyűrközöttetésénél, röghöz kötöttségénél fogva, megérteni képtelen.

Hitler és a világ minden reakcionáriusa a paraszti, kispolgár-, junker-elégedettség megérzésének köszönheti átmeneti sikerét. Az elmaradottság mindig és mindenütt hajlamos volt arra, hogy a maga korlátosságát glorifikálja, hogy a saját alacsonyabbrendűségi érzését az öndicsőítés mértékeltenséggel kompenzálja. A butaság legfőbb bizonyossága az, hogy nincsenek kétségei, hogy nekivadult akaratát többre becsüli a tények erejénél.

Az árja géniusz, a vér mithosza mögött — nem tudományos és filozófiai „gyökerek” rejtőznek, hanem a polgári és civilizatorikus haladás természetesen lemaradottjai, akik — még egyszer és utólag — pártot ütöttek a diadalmas szellem, a valódi szociális haladás ellen és a maguk szűk horizontu, lekészt barbarizmusukat akarják rákényszeríteni a világra.

A német parasztság és kispolgárság mely mindezt csak más osztályok által tudta képviselni magát, melyet a technikai fejlődés kiakolbóltított „ősi” gondolatlansága, kényelmes és megszokott életkeretei közül s mely a helyett hogy szövetségesét és nem ellenségét látta a városi elemekben: pártot ütött a város ellen — pillanatnyilag felülkereshetett Németországban, de tartósan, éppen belső ellentmondásai következtében nem fogja ráerőszakolhatni uralmát se a polgárságra, se a proletariátusra.

Mithosza éppoly humbug, mintahogyan

mindig humbug az, mely mithosz után kiált. Aki nem tud uralkodni és győzni a tényeken, tehát nem képes — mert szellemileg éretlen hozzá — a valóság elemeit a maga előnyére formálni, az politikai, vagy társadalmi varázslókhöz fordul, éppugy, mint a primitív népek, melyek sámánnal próbálják kiüzetni soraik közül — a dögvészt.

A mithosz a tudatlanságból és tehetlenségéből születik, a misztika pedig a dolgok megértésre-képtelenségéből.

A hitleri „mithosz”, a faj a vér forradalma és géniusza mögött nem holmi esodátatos ujjászűletés fátyla lobog, hanem a fejlődés által kiselejtezett és éppen egy hatalmas ipari államban anakronisztikusan ható társadalmi rétegek

A temesvári tábla ítélete szerint a bankigazgatókat anyagilag nem lehet felelőségre vonni a bank által kötött üzletekért

Timisoara-Temesvár, július 11. (Az Uj Kelet tud.) A napokban Temesváron egy másfélmillió lejese per utolsó felvonása játszódott le.

Még 1924-ben történt, hogy a Margina Falepárló Részvénytársaság a Svábia kereskedelmi vállalatnak megbízást adott 3 vagon ecet bevásárlására. A Svábia be is szerezte az ecetet, azonban tekintettel arra, hogy időközben az ecetárak nagymértékben felszórtak, nem adta át a Marginának az ecetet. A Margina peres uton ragaszkodott annak leszállításához eredeti megállapodás szerinti áron. A Svábia időközben részvénytársasággá alakult át. A Margina elvesztette a törvényszéken a

forradalma. Elsősorban a német paraszti, aki a junkerrel és kispolgárral szövetségbe kötött össze a Városi szellemi és civilizatorikus szupremáciájának legyőzésére.

A mithosz védőühe és költői káprázata tetszetős dolog és a primitív embert éppugy elkápráztatja, mint a csillogó üveggyöngy, amelyért szívesen odaadja a számára értéktelen igazgyöngyöt.

De meddig tarthat ez? Csak addig, míg az önhitt korlátoltság rá nem jön arra, hogy a maga szűk horizontján túl még messze és hatalmas világok vannak. A tények és gondolatok világa, amely előbb-utóbb összeroppantja a humbug mithoszt és a mithoszok szel-

Salamon László

per, Fellebbezéssel a tábla elé került a per, amely kötelezte a Svábiát az ecet leszállítására. Időközben azonban a Svábia tönkrement és a Sváb Kereskedelmi és Iparbank igazgatói által felszámoltatva vállalatát, a Margina viszont kártérítés megtérítésére változtatta át a keresetet és 1 millió 300 ezer lejt követelt.

A törvényszék a beperelt felszámolókat, valamint a bankot is felmentette a kár fizetése alól, azon a címen, hogy az igazgató nem vonható felelőségre személyükben, mert nem a saját nevükben kötötték a megállapodást. A tábla ezt az ítéletet megerősítette és a Marginát elutasította keresetével.

Erélyesen elnyomják a fasiszta mozgalmat Spanyolországban

Antifasiszta liga alakult Madridban

Madrid, július 11. Spanyolországban újabb erős fasiszta mozgalom indult meg. Hívei elsősorban a monarchisták táborából rekrutálódnak, akik ilyen módon akarnak politikai szerephez jutni. Harcos végrehajtó bizottságuk: — a „Junta ofensiva nacional-sindikalista” című küzdelem — amely programjába hitleri pontokat is felvett, a kormány a napokban feloszlata. A bizottság főleg diákokból és olyan munkásokból állott, akiket elvtagadó magatartásuk miatt a szocialista pártokból eltávolítottak.

A spanyol kormány mint alkotmányellenes mozgalom erősen üldözi a fasisztákat. A két inget, a fasiszták jelvényét tilos viselni. Egy szabót letartóztattak azért, mert elfogadott száz két inget el-

készítésére szóló megrendelést. Hogy a kormány rendelkezéseit kijátszák, a fasiszták a Liga Patriótica Española útján próbálnak propagandát kifejteni. Ez a liga ugyan nem vallja nyíltan a fasisztát, de erősen rokonszenvez vele. A liga legutóbbi bankettjén ugyanis éles támadások hangzottak el a szabadkőművesek és a marxisták ellen. Ez a párt egyébként még a monarchia idején fasiszta velleitásokat mutatott. A közársaság kikiáltásakor a liga vezéré, dr. Albinánát letartóztatták és most is Dél-Spanyolország egy kicsiny városában kénytelen rendőri felügyelet mellett lenni.

kormány a fasiszta mozgalom ellen-súlyozására Madridban antifasiszta ligát alakított.

Elkészült a német konkordátum, de nem lehet tudni, hogy mi van benne

A jelek szerint Hitler csak a katolikus papok politikai tevékenységének kérdésében győzött

Berlin, július 11. Szombaton este hat órakor Rómában aláírták a német konkordátumot. Az aláírók voltak: A Vatikán részéről Pacelli bíboros-államtitkár, Németország részéről pedig Papen helyettes kancellár.

Az aláírt konkordátum csak ideiglenes jellegű. A végleges konkordátumot csak csak két-három hét múltán írják alá, amikor is Papen visszatér Rómába.

A konkordátum szövegét addig, amíg az véglegesen aláírva nincs, nem közlik.

A konkordátum aláírásáról ezt jelenti a Conti iroda:

A Budapesti Tudósító ezzel kapcsolatban Papen nyilatkozatát közli. A nyilatkozat kihangsúlyozza, hogy a német birodalomban ez az első alkalom, hogy a Vatikán és a kormány konkordátumot kötöttek. Ebben a szerződésben — mondja Papen — az állam és az egyház Istenőtől nyert hatalmukat kölcsönösen biztosítják és egymással szemben is körülhatárolják.

A Wolff-ügynökség viszont Hitler rendelkezését közli, amely annak kihangsúlyozása mellett, hogy a konkordátum biztosíték a Harmadik Birodalomnak arra, hogy a római katolikus vallásu németek ezentul fenntartás nélkül a nemzeti szocialista állam szolgálatára állanak. Ismét engedélyezi a katolikus egyesületeket és egyben elrendeli, hogy a lelkészek s katolikus vezetők ellen elrendelt letartóztatásokat azonnal szüntessék meg.

Igy szólnak a jelentések, amelyekből a következőkre lehet következtetni:

1. Ez a most aláírt „konkordátum” valószínűleg csak feltételes egyezmény. Papen két-három hetet kapott arra, hogy Németországban a katolikus hívek ügyeit enyhítse, amely esetben a Vatikán kész a konkordátumot elfogadni. Erre mutat, hogy Papen az egyezmény aláírása után azonnal visszautazott Berlinbe és erre mutat az is, hogy azonnal megjelent a rendelkezés, amely a feloszlott katolikus egyesületek újra engedélyezését és a letartóztat-

tott katolikus vezetőket szabadon bocsátja.

2. A német kormány azért nem közli a konkordátum szövegét, mert ilyen voltaképpen még nincs is. A szöveg maga attól függ, hogy Papen a követelt feltételekből mennyit tud teljesíteni. Az sines azonban kizárva, hogy a németországi katolikusok mai helyzete mellett a szöveget — amely esetleg megvan és készen áll — közölni nem lehet, mert kitérnie belőle, hogy e tárgyalások során a német kormány súlyos vereséget szenvedett. Papen tehát a kormány erőszakosságait és jogfosztásait helyreállítja, hogy a két-három hét múlva aláírandó szövegben ne szerepeljenek már a Vatikánnak olyan követelések, amelyeknek teljesítése behódolást jelenthet. Tehát először a „feltételeket” teljesítik, hogy a konkordátum ne legyen tele tilalmazó rendelkezésekkel.

3. Németország a konkordátum során, úgy látszik, mindössze annyit tudott elérni, hogy a Vatikán is eltöltje a német katolikus papokat a politikától. Ezt onnan következtetjük, hogy Hitler dortmundi beszédében mindössze ezt a vívmányát emeli ki, de semmi egyéb sikerről nem számol be. Ebből azt a következtetést lehet levonni, hogy a felekezeti iskoláztatás kérdésében, az egyház kulturális szervezeteit illetően, Németországnak az egész vonalon deferálni kellett.

— Csak annak örülök, hogy a katolikus papok nem politizálhatnak — mondja Hitler

Hitler a vasárnapot Dortmundban töltötte és ott a rohamosztágozokhoz beszédet intézett. Hitler itt elmondotta, hogy maga sem hitte, hogy a nemzeti szocializmus ellenségeit ilyen könnyen ki tudja majd kapcsolni. A pártok — munkájuk eredményeképpen — eltűntek és azok soha többé nem támadhatnak fel. Örül a konkordátum megkötésének is, amely lehetővé teszi, hogy a katolikus papok politizáljanak. Beszéde további során elmondotta, hogy két óriási feladat előtt áll a nemzet. Az első feladat a Harmadik Birodalom polgárait az új államvezetés szempontjaira kinevelni, a másik pedig eltüntetni a munkanélküliséget. Hitler ígéretet tett arra, hogy mindkét feladatot ugyanolyan szívóssággal valósítja meg, mint amilyen szívóssággal a nemzeti szocialista mozgalom győzelmét is kivívta.

Ezután bejelentette, hogy a munkanélküliséget kétféleképpen csökkentette. Beszéde végén Hitler kijelentette, hogy a nemzeti szocializmus győzelmét egyet jelent Németország győzelmével és győzni is kell a nemzeti szocializmusnak, mert utána nem jöhet egyéb, mint a kétségbeesés.

Felmentette a nagyváradi törvényszék a kolozsvári fásokat

Oradea-Nagyvárad, július 11. (Az Uj Kelet tud.) Emlékeztetes, hogy a kolozsvári járásbírósa annakidején néhány kolozsvári fakereskedőt megbüntetett, mert ezek a faárak fenntartása céljából kartellbe tömörültek. A különös akció a felsőbb fórumokhoz került. A kolozsvári törvényszék felmentette a fásokat, a semmitörvényszék pedig formai okokból megsemmisítette a másodfokú ítéletet és a nagyváradi törvényszék delegálta az ügy letárgyalására.

A nagyváradi törvényszék nem zajlott le az érdekes tárgyalás, mely újabb felmentéssel végződött. A nagyváradi uzsoratorvény által büntetett kihágást és az összes fakereskedőket felmentette a vád és annak következményei alól.

Szederkényi Anna: Felszabadultak. A kitűnő írónő a ma asszonyának és a legidősebb korunknak legizűbb problémáit tárgyalja regényében. Ára csak 32 lej. Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Theodore Dreiser: Amerikai tragédia. A szerelem és pénzvágy amerikai ifjúság tragédiája. A legnagyobb mélységeket tárja fel, amelyek a háború utáni fiatal nemzedék előtt nyílnak meg: a szörnyű lelki harcot, amelyet a test-lelket megáldozó szegénység és a gondatlanságot jelentő gazdagság nap-nap után való összehasonlítása jelent. A három kötet ára három papíron nyomva fűzve 234 lej. Kapható az Uj Kelet könyvostályában az összeg előzetes beküldése mellett, vagy utánvétellel.

Bucuresti-B. Kelet tud.) A erőteljes hullám napokban egy pig sem ért vé a megnyitkoz molyabb gazd nyeket és meg megelőzni, vag piac a nemzet ható lázmérője napokban egy nül sokat nyerkükből, le le bizonytalansággaluláció — mind te fejt és a külfolyt, a valutaháboru utáni latára emlékezt A lavinát az

A fontsterlin lárda, bizonyos nagy valuta sor máshoz van fűz zik a fontot, am ritásnak felel me árfolyammal szem zont állandóan elérte a 494-es k resti átszámítás valutákban egy változás. A valu aktívok: állandó deviza és valuta eddig teaurizált zó valutabeszék nyerstermekbe Ez a „valutáris nak, hogy a meza ban is általános mutatkoz a kül romániai piacon lanság követke egyébként is a r ben, annak ellen má a dollár és talan nem érte con egyes termé kal drágitották a gyárosok, ind hogy a londoni k menetele után a v zikóját is számít mániai fogyasztó nek viselni az inf metlenségeit, an jótéteményeiből is akkor. Jósásokba ez a mai bizonyt hogy a romániai milyen mértékben ményei befolyásol volna. A londoni után a külföldön aranyfront védelm A londoni Financ tése szerint a was re hajlamosabbna tenni és végrehaj professzor által a vonatkozólag elkés rint a dollárt sor őszig, amikor is a értőinek számítá valuta olyan mély ezel szemben a n érik az 1926-os niv lár aranyfedezetét hoz mérten reduka hullámszának me dollár aranyparitá méli az amerikai k vásárlóerejének ál ni. Dickinson közt támadást intézett a inflációs politikája ménye szerint — tása lehet nemcsak gazdaságra, de az és pénzügyi életére

Amerikában e pi hogy ipari és kere mas vásárlásokat

Allandóan fluchtual a dollár, a font és a svájci frank árfolyama

Őszig valószínűleg nem történik változás a lej sorsában

Franciaország aranyszövetségbe akarja tömöríteni a valuták stabilitását védő államokat. Két eshetőség előtt áll a világ: vagy beválik Roosevelt számítása és akkor eikerülhetetlen az autarchia és világinfláció, vagy pedig egy másik világgazdasági konferencia tárgyal ismét a gazdasági együttműködésről

Bucuresti-Bukarest, július 11. (Az Új Kelet tud.) A nemzetközi valutapiacot erőteljes hullámzás vonult végig az elmúlt napokban. Ez a hullámzás a mai napig sem ért véget és olyan idegességnek a megnyilatkozása, amely rendszerint komolyabb gazdasági és pénzügyi eseményeket és megrázkódtatásokat szokott megelőzni, vagy regisztrálni. A valutapiac a nemzetközi pénzügyi élet megbízható lázmérője s abból, hogy az utóbbi napokban egyes valuták szinte érthetetlenül sokat nyertek, vagy veszítettek értékükből, le lehet olvasni, a holnap bizonytalanságától való rettegést. A spekuláció — mind mindig — most is felütötte fejét és a külföldi tőzsdéken olyan tánc folyt, a valuták körül, amely kicsiben a háború utáni inflációs korszak hangulatára emlékeztetett.

A latinát az angol font indította el, a

A valutáris félelem

A fontsterling sem tartja magát szilárdan, bizonyosságul annak, hogy a két nagy valuta sorsa bizonyos mértékig egy máshoz van fűzve. Zürichben 17.15-elt jegyzik a fontot, ami 559 lejes bukaresti paritásnak felel meg az elmúlt heti 587 lejes árfolyammal szemben. A svájci frank viszont állandóan emelkedik és Párizsban elérte a 494-es kurzust ami 29.60-as bukaresti átszámításnak felel meg. A többi valutákban egyelőre nincs lényegesebb változás. A valutapiacot azonban igen aktívak: állandóan nagyobb mennyiségű deviza és valuta cserél gazdát, míg az eddig teaurizált tőke egyrésze különböző valutabeszékre spekulálva áruban és nyerstermékekben keres elhelyezkedést. Ez a „valutáris félelem” az okozója annak, hogy a mezőgazdasági termékek árában is általánosan emelkedő tendencia mutatkozik a külföldön éppenny, mint a romániai piacon. A valutáris bizonytalanság következményei mutatkoznak egyébként is a romániai gazdasági életben, annak ellenére, hogy a lej árfolyamát a dollár és a font kilengései egyáltalán nem érintették. A textil és bőrpiacon egyes termékek árait 5—20 százalékkal drágították meg az elmúlt napokban a gyárosok, indokolásul azt hozva fel, hogy a londoni konferencia sikertelen kimenetele után a valuta csökkenésének rizikóját is számításba kell venniük. A romániai fogyasztók ennélfogva kénytelenek viselni az inflációs veszedelem kellemetlenségeit, anélkül, hogy az infláció jótéteményeiből is részesülnének ugyanakkor. Jóslásokba azírta, hogy hol fog ez a mai bizonytalanság megállapodni s hogy a romániai valuta sorsát mikor és milyen mértékben fogják a külföldi eseményei befolyásolni, — hálátlan feladat volna. A londoni konferencia kudarca után a külföldön egyelőre áll a harc az aranyfront védelmezői és ellenzői között.

A londoni Financial News newyorki jelentése szerint a washingtoni kormány egyre hajlamosabbnak mutatkozik magáévá tenni és végrehajtani az Irwing Fischer professzor által a dollár devalorizálására vonatkozólag elkészített tervet. E terv szerint a dollárt sorsára biznák egészen őszig, amikor is a besszpekuláció szakértőinek számítása szerint az amerikai valuta olyan mély pontot fog elérni, hogy ezzel szemben a nyerstermékek árai is elérjék az 1926-os nivót. Akkor azután a dollár aranyfedezetét a nyersanyagok árához mértén redukálni fogják és az árak hullámzásának megfelelően módosítják a dollár aranyparitását. Ezen az uton reméli az amerikai kormány a dollár belső vásárlóerejének állandóságát fenntarthatni. Dickinson köztársasági szenátor éles támadást intézett a napokban Roosevelt inflációs politikája ellen, amelynek véleménye szerint — katasztrofális visszahatása lehet nemcsak az amerikai nemzetgazdaságra, de az egész világ gazdasági és pénzügyi életére.

Amerikában az árak emelkednek a csődök fogynak

Amerikában e pillanatban a helyzet az, hogy ipari és kereskedelmi körök hatalmas vásárlásokat eszközölnek, és nagy

melyet két esztendővel ezelőtt kiközösítettek stabilitásából, hogy az angol áru ismét terjeszthető legyen a világpiacra. A font 25 százalékos értékvesztés után megállapodott és ha lényegesen nem javította meg Anglia gazdasági helyzetét, mindenesetre jelentős enyhülést hozott az ipari termelésbe. Roosevelt nem tett egyebet, mint lekopirozta az angol példát, midőn sorsára bocsátotta a dollárt. Az amerikai valuta a legutóbbi napokban regisztrált újabb esések után 30 százalékat veszítette el értékének. Tegnap megakadt a dolláresés és Párizsban néhány fonttal magasabban: 18.05-elt jegyezték az amerikai valutát az előző napi 17.94 kurzussal szemben. Londonban 4.74-elt, Zürichben 3.64 és féllal jegyzik az amerikai valutát. Bukaresti paritásban ez átlag 119 lejnek felel meg, míg a Banca Nationala hivatalosan 122 lejért vásárolt dollárt.

áru és élelmiszerstokkokat halmoznak fel abban a reményben, hogy utólag tetemes haszonnal adjanak tul rajtuk. Ennek következtében az árak állandó emelkedésben vannak. A kereskedelmi élet fellendült, aminek bizonyására felhozzák azt, hogy az elmúlt héten Amerika területén összesen 345 csődöt jegyeztek fel az elmúlt év megfelelő hetének 671 csödesetével szemben. 1929 októbere óta ez volt a heti legkisebb csődszám.

Ugyanazok a tőke ijedségét illusztrálja az az amszterdami jelentés, amely szerint az elmúlt esztendőben teljesen laany ha gyémántpiacon két hónap óta élénk mozgás észlelhető. Az előrendű kövek iránt ma 20 százalékkal többet fizetnek, mint májusban.

Készül az arany szövetség

A londoni konferencia hivatása az lett volna, hogy a valuták stabilizálása és a vámtarifák leépítése révén a nemzetek közötti kereskedelmi kapcsolatok felújítása által visszaadja a világnak bizalmát és utat engedjen egy új gazdasági prosperitásnak. Am a konferenciának meg kellett buknia abban a pillanatban, midőn Roosevelt kijelentette, hogy nem hajlandó egyelőre stabilizálni a dollárt. Maedonald kijelentette, hogy amíg egy fontos valuta állandó fluktuációknak van kitéve, nem lehet semmilyen megegyezést kötni, s jobb, ha megvárja a világ, amíg az a baj megszűnik. Következésképpen a nemzetközi kooperáció helye külön belső gazdálkodásra, autarchiára rendezkedik be Amerika, autarchiára Nagybritannia és megindult egy, az arany front megszerzésére irányuló nemzetközi akció. Előnt természetesen Franciaország áll, amely európai aranyszövetség tervét terjeszti rövidesen a világ elé. Az aranyszövetség hivatása az volna, hogy utját állja a valuták devalorizálásának és az inflációnak és igyekezzék kiépíteni az ellenállást a gazdasági krízissel szemben. Daladier francia miniszterelnök július végén Rómába utazik a négyhatalmi egyezmény aláírására, amelyet azonban összefog kötni az európai aranyszövetség megalakításának tervével. Ez a terv most van Párizsban kidolgozás alatt; a franciák Muscolini hozzájárulását kérik. Az olasz-francia együttműködés képezne ennélfogva az alapját ennek az arany szövetségnek, amelynek hívói azt vallják, hogy stabil valuták nélkül fix vámegegyményeket sem lehet kötni, tehát a valuták ingadozása utját állja egy olyan vámmérséklési politikának, amely alkalmas volna a nemzetközi kereskedelem fellendítésére.

Két kiút

Ebből a helyzetből nyilvánvalóan csak két kiút van: vagy sikerül az amerikai „dollár-kaland” és ebben az esetben a valuták nemzetközi összeomlását nem lehet megakadályozni, vagy pedig az autarchia tehát a gazdasági krízis belső nemzeti megoldásának gondolata megbukik Amerikában és akkor megteremtődik az alap egy jövődö konferencia számára, amely megvitatható és esetleg megvalósítható lesz a nemzetközi együttműködés.

Románia problémája

Természetesen Románia számára is fel

működésre várni, amely előrelátható időn belül nem következik be. Romániának haladéktalanul hozzá kell látnia saját eszközeivel a gazdasági ujjaépítéshez s fel kell adni a jelenlegi valutáris rendszert.

A kormány álláspontja

A kormány többi tagjai, különösen Madgearu, nem osztják ezt a felfogást. Az ő véleményük szerint Romániának a jelenlegi nemzetközi helyzetben nincs mit kezdeményeznie. Allitóltag maga az uralkodó is azon avéleményen van, hogy jobb ha Románia, mint semleges fél, nyugodtan bevárja a kimenetelét annak a harcnak, amely e pillanatban az aranyalaphoz ragaszkodó és az inflacionista államok között folyik. Ha majd a dolgok tisztázódnak és ez legkésőbb őszig megtörténik — Románia is dönthet a fölött, hogy mi a teendője. Románia nem izolálhatja magát egy autarchikus politikában, addig, ameddig nem látja, hogy milyen megoldásban állapodnak meg azok az államok, amelyekkel sorsa össze van kötve és a melyektől mozgásszabadsága is függ. Vontkozik ez elsősorban Franciaországra. Valószínű tehát, hogy őszig semmi sem fog történni. A kormány igyekszik addig is újabb enyhítéseket kieszközölni a külföldi hitelezőktől és a Banca Nationala útján némileg felfrissíteni a bankjegy forgalmat.

Az osztrák kormány nem haragszik Gömbös berlini utja miatt

Osztrák közvélemények Gömbös bécsi utjáról

Bécs, július 11. Az osztrák kormányhoz közelálló Reichspost Gömbös bécsi látogatásával kapcsolatban azt hangoztatja, hogy a két kormányelnök megvitatta a Duna-völgyének összes államait, legfőképp azonban Magyarországot és Ausztriát érdeklő és sürgős megoldást igénylő kérdéseit.

A Neue Freie Presse azt írja a magyar miniszterelnökről, hogy ő a megtestesítője annak a politikának, amely célul tűzte ki Ausztria és Magyarország politikai és gazdasági köznevelésének meg-

valósítását. A lap rámutat arra, hogy a mai autarkias világban nagy fontossága van annak a törekvésnek, hogy a két ország közötti árucserét intenzívebbé tegyék. Gömbös látogatása megmutatta, hogy németországi utja nem gyakorolt rossz befolyást Auszria iránt fennálló szilárd barátságára.

Gömbös egyébként Hegyeshalomról táviratot küldött Dollfusnak, amelyben köszönetet mond ausztriai szívélyes fogadtatásáért.

Fantasztikus időjárásjelentés a világ minden sarkából

Velencében vihar, Rómában kánikula, Párizsban felhőszakadás, Buenos-Ayresben hó...

Roma, július 11. Velencét hatalmas vihar separta végig. A kikötőben két angol hadihajót horgonyáról a szélrohámok letépték és a két hajót a nyílt tengerre sodorták. A kikötői parancsnokság nyomban uszályhajót küldött ki a nyílt tengerre és személyzetének sikerült is beérnie a két angol hadihajót, melyeket vontatókötélre vett és vissza hozta a hajókat a kikötőbe. A szélrohámok jelentős károkat okoztak a városban is.

Buenos Airesben havazik...

Newyork, július 11. Buenos Aires kerületben és a pampákon váratlanul hidegre fordult az időjárás. Több helyen havazik s a hőmérséklet helyenkint — 12 fokig szállott alá.

Óriási zivatarok; Franciaországban

Párizs, július 11. A Fogézekben 9 óra hosszat tartó felhőszakadások hatalmas károkat okoztak a szőlőkben.

Különösen Colmartól északnyugatra eső területre zudult példátlan mennyiségű csapadék. Kis patakok folyamán szélesedtek s mindent elsodortak, ami az ár útjába került. Az ár a völgyekben csak lassan talál lefolyást. Valamivel magasabban, a hegyekre felvezető szerpentinutak aljában óriási iszap tömegek halmozódtak fel s teszik lehetetlenné a közlekedést. Több község házaikat a lakosság elhagyni kényszerült, mert az áradat egy méter magasban a falakat csapkodja.

Rómában 33 fok

Róma, július 11. Az olasz fővárosban, továbbá Firenzében és Milanóban 31, Torinóban 33 fok Celsius volt a maximális hőmérséklet.

Upsalában 37 fok

London, július 11. A svédországi Upsalában ma 37 Celsius mértékű nyárihő volt. Évtizedek óta nem volt a mostanihoz hasonló hőség Svédországban.

Bikszád gyógyfürdő Románia Karlsbadja

Biztos gyógyulást nyújt az összes gyomor, epekö, cukor, máj, hólyag, légsző és prostata megbetegedéseknél.

Ez évben nagyon olcsó árak vannak az elő-, a fő- és utószезónban

A főszезón (július 1-től aug. 25-ig) árai:

A Berta lakban 1 ágyas szoba napi Lej 75 penzióval (étlap szerinti diétásan is) Lej 135. A Mária lakban 1 ágyas szoba napi Lej 60 penzióval (étlap szerinti diétásan is) Lej 135. A Mária lakban 1 ágyas szoba napi Lej 40, penzióval (étlap szerinti diétásan is) Lej 100. Berta lakban 2 ágyas szoba napi Lej 135. Mária lakban 2 ágyas szoba napi Lej 105. Anna lakban 2 ágyas szoba napi Lej 80. Mária lakban 2 ágyas szoba napi Lej 80.

Allandó fürdőorvos

Szénasavas, sós, ásványvízfürdők. Most érkezett rendelet szerint ingyenes fürdővízum külföldieknek a konzulátusoknál. Féláru vasúti jegy. Szigorúan orth. kóser konyha a fent jelzett árak. Prospektust készséggel küld a Fürdőigazgatóság, Telefon 6.

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári törvényszék a 40 százalékos kvótával kényszeregyezséget kért Simonffy gépgyárt 80 százalékos kényszeregyezségre kötelezte

Cluj-Kolozsvár, július 11. (Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy a Simonffy-féle kolozsvári gépgyár és vasöntőde 40 százalékos kvótával kényszeregyezséget kért. A hitelezők a kényszeregyezséget az előirt percentuális arányban megszavazták, úgy, hogy a törvényszék a kényszeregyezséget omologálta is. Az omologálás ellen csak a Kern et Co. vaskereskedelmi társaság (Cluj) élt fellebbezéssel ügyvédje, dr. Hirsch Elemér útján.

A fellebbezésnek az indítókát különösen ki lehet emelni, amennyiben hasonló kérdésekben precedensül is szolgálhat. A vaskereskedelmi társaság ugyanis a fellebbezésben kifogásolja, hogy a hitelezők leszávozásánál a vállalat egyik tisztviselője, Robaczky Ist-

ván is leszávozott. Robaczky úgy lett hitelezője a vállalatnak, hogy mint alkalmazott, aki különben ma is állásban van, elmaradt fizetését követeli, ami 64 ezer lejt tesz ki. A fellebbező vállalat azt vitatja, hogy miután az alkalmazottak követelése privilégizált követelés, erről az alkalmazott, vagyis a követelés tulajdonosa sem mondhat le és ez a követelés nem számítható be a kedvezőben leszávozott hitelező követeléseinek összegével. Miután a leszávozott hitelezők százalék-arányának maga sabb kvóta felel meg, a cég ellen a törvényszék 80 százalékos kényszeregyezségre kvóta megfizetésére szoruló határozatot hozott, vagyis elfogadta a fellebbező cég álláspontját.

A romániai élőállat-kereskedők mozgalmá a bukaresti szabad vásártér érdekében

Cluj-Kolozsvár, július 11. (Az Uj Kelet tud.) A romániai állatkereskedők körében élénk mozgalom indult meg az irányban, hogy a bukaresti piacot az élőállat-kereskedelem számára hathatósabban kiaknázzák. A mozgalmat az állatkereskedők szindikátusa indította meg és remélhető, hogy minden irányban eredményes lesz és minden gazdasági kategória meg fogja érteni ennek a mozgalomnak a jelentőségét.

A bukaresti piac statisztika szerint a legkínzóbb felvevőképességet jelent ennek a kereskedelemnek. A bukaresti piac egymagában háromezer ökröt, kétezer borjút, nyolcezer disznót, ötszáz bivalyt és hátezer juhot vesz fel. Ez a mennyiség azért volt zárva eddig a marhakereskedők elől, mert a bukaresti nagyvárosok szinte monopolizálták a bukaresti piacot, természetesen óriási haszonnal. Tulajdonképpen ez az oka a bukaresti élelmiszerdrágaságnak, a bukaresti közönségnek tehát szintén nagy mértékben érdeke, hogy a marhakereskedőknek egy szabad versenyteret biztosítson és az árak normalizálásához hozzájáruljon.

Ezt úgy lehetne megoldani, hogy Bukarestben egy szabad vásárcsarnokot építenének. A vásárcsarnokot bécsi mintára építenék meg, mely ebben a tekintetben a legkétségtelensebb. Hatalmas istállók álljanak rendelkezésükre a kereskedőknek.

Rekord az ausztráliai tojásimportban. Londonból jelentik: Ausztrália az év első felében 202 millió darab tojást importált a szigetországba. Ez a mennyiség messze túlszárnyalja minden eddigi idők ausztráliai tojásimport eredményét.

Élénkül az amerikai acéltipar. Londonból jelentik: Az amerikai acéltiparban erős élénkülés tapasztalható. Június végén a rendelések már 2.1 millió tonnára rugtak.

Aggasztó az amerikai tultermelés. Londonból jelentik: A lapok washingtoni jelentései szerint az amerikai kormányt aggasztja az ipari tultermelés, amely az utóbbi negyedév folyamán már messze túlhaladta a keresletet. Nem vált valóra az a remény sem, hogy az ipari fellendülés a vásárlóképességet fokozni fogja. Ennek ezideig alig mutatkoznak némi jelei. Ezt látják erősíteni az a hír, mely szerint az amerikai kormány a nagyiparban minden szakmában szabályozni készül a minimális munkabért és a maximális munkaidőt.

Kimondotta a törvényszék, a Wohlheimer ügyben az Industria elleni végrehajtást. Ismeretes, hogy Wohlheimer

melléje vágóhidat kell építeni. A bukaresti vásárcsarnok hozzávetőleges számítás szerint 150 millió hasznót fog hozni évente Bukarest városának, tehát ebben a tekintetben sem ugynevezett rossz üzlet és ennek felépítésére minden eszközt meg kell ragadnia a bukaresti polgárságnak. A kereskedelem szempontjából óriási jelentősége van ennek a szervnek. A romániai marhakereskedelem elől minden piac elzárkózott már. Az export leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik, ami érthetően visszahat a mezőgazdaságra is. Az élő állat ára egyre jobban esik és a falusi gazdák mind nyomottabb áron tudják eladni marháikat. A bukaresti szabad vásártér nemcsak a bukaresti piacra szorítkozna, hanem perspektívát nyitna a Távolkelet felé meginduló export számára is.

A mozgalomhoz, melyet a marhakereskedők egyesülete memorandummal is támogat, Birtalan képviselő, az egyesület elnöke is hozzájárult, ő terjeszti fel a memorandumot a földművelésügyi és a kereskedelemügyi minisztériumba, valamint Bukarest városához. Kétségtelen, hogy ebben a tekintetben nagy küzdelemre van kilátás, mert azok a nagy bankok, akik eddig a bukaresti huspiacra uralkodtak, nem egykönnyen fogják engedni kitűnő pozíciójukat elhódítani.

Vilmosnak, a kolozsvári Industria S. A. cég egykori igazgatójának nevében a törvényszék az igazgatónak 426 ezer lej követelést szavazott meg, elmaradt fizetés címén. Az Industria időközben kényszeregyezséget kért és a Wohlheimer számára megítélt végrehajtást emiatt a kényszeregyezségre bíró függesztette. Wohlheimer ezt a végzést megfellebbezte, mire a törvényszék kimondotta, hogy Wohlheimer követelése privilégizálnak tekinthető és a végrehajtást elrendelte.

Kik vesznek részt a romániai vaspántkartellben. Beszámoltunk arról, hogy vaspántkartell alakult Romániában. A kartellben részt vesznek a Cicolp S. A. Galac, Grudmann S. A. Arad, E. Wolf S. A. R. Bukarest, Transsylvania Schuster et Bundschuh Brasov és N. Wachtel Jasi. A kartell ezenkívül megállapodást létesített a Kern et Co., Andrin Carol si fii, S. Schmidt et Co. S. A. R. cégekkel. A megállapodás szerint a készítményeket kizárólag ennek a három cégnek, illetve ennek fiókhálózatát utján hozzák forgalomba. A megállapodás csak a kartelleikre vonatkozik, míg a gyárak többi készítményeit közvetlenül fogják ezentúl is elhelyezni a piacon.

SPORT

Befejeződtek a Makkabiász romániai elődöntői is

Cluj-Kolozsvár, július 11. (Az Uj Kelet tud.) A Makkabiász romániai elődöntői a teniszben, kardvívás és ping-pongból befejeződtek. A három napig tartó, rendkívül izgalmas és nívós küzdelmek végső eredményei a következők:

Kard: 1. Spitzer (Haggibbor), 2. Erős László (Haggibbor), 3. Altmann (Haggibbor), 4. Weinmann (Makkabea, Nagyvárad). Mózesnek az elődöntőn való részvételéről eltekintett a Haggibbor, mert úgy az országos, mint az európai bajnoki küzdelmeken mutatott teljesítménye után minden előmérkőzés nélkül is jogosult lehet részt a Makkabiászon. Így a romániai kardvívást főleg a Haggibbor fogja képviselni Csernovicban.

A **törvívás** elődöntői még nem fejeződtek be, a végső összecsapás szerdán este lesz. Eddig Herceg bejutása biztos, de

valószínű esélye van Erős II. Csibinek, aki az eddigi küzdelmek során 5:4-re meglepetésre megverte Herceget.

A **teniszversenyt** két ötös csoportban bonyolították le. Szép küzdelmek után mindkét csoportban hármas holtversenyvel végződött. A zsűri úgy döntött, hogy mind a hat holtversenybe jutott versenyző résztvehet a Makkabiászon. Az erőlista a következőképpen alakult: Burger (Haggibbor), Radó Simon, Rosenberg (Haggibbor), Steiner, Velvart (nagyvárad), Makkabea). A kevés meccsrutinnal rendelkezés csernoviciai kiestek a küzdelmekből.

Ping-pongból a következő a győztesek listája: 1. Djamansztajn (Haggibbor), 2. Goldstein (Nagyvárad), 3. Grünwald (Nagyvárad), 4. Stern (aradi Hakoah).

A Makkabiász elődöntői győzteseinél egyrésze már elutazott, másik csoportja azonban megvárta a Hakoah-NAC meccset és csak ma éjjel hagyta el Kolozsvárt.

— **Elsüllyedt egy kínai hajó,** Londonból jelentik: A koreai vizeken kínai és japán gőzösök összeütköztek. A kínai hajó elsüllyedt. Százhuszonöt utas a tengerbe veszett.

Kanaán Ügyviteli Vállalat Jeruzsálem

Ben-Jehuda-ut — Auster-ház

בנק אפטרופוסות
ירושלים

רחוב בני-יהודה — בית אופטר

MA már nem cionista sötétlátás, MA már nem pánikhangulat, hanem a zsidó világhelyzet józan megítélésén, a zsidó jövőt illető kilátások józan mérlegelésén alapuló közvélemény, hogy a zsidó egyed szemponyjából is a leglogikusabb s a legbiztosabb következő generációk jól felfogott érdekében való, ha

tökénket Erec-Jiszráélben helyezzük el

MA már köztudomásu, hogy nem hangzatos cionista propaganda, hanem a

való helyzetnek megfelelő tény, hogy

EREC JISZRAÉLben a gazdasági helyzet jó,

EREC JISZRAÉLben tőkebefektetések jól kamatoznak,

EREC JISZRAÉL kitűnő földrajzi fekvése úgy szárazföldi, mint vízi és légi közlekedés szempontjából a KELET és NYUGAT kulcsponyjává predestinálja,

EREC JISZRAÉL gazdasági jövője ennél fogva úgy ipari, mint kereskedelmi szempontból elsőrangúnak ígérkezik,

EREC JISZRAÉL az egyetlen ország a világon, hol nyugodt, antiszemita musmentes atmoszférában dolgozhatunk magunkért, családunkért, gyermekeinkért.

HA TEHÁT minden tekintetben megbízható információkat akar szerezni az ottani gazdasági helyzet bármely ágából,

HA TEHÁT bármint ipari, vagy kereskedelmi vállalatot akar létesíteni, közép-, vagy nagytőkével és meg akarja tudni, hogy helye van-e az országban a vállalatnak; hogy milyen mérvű konkurrenciára kell számítani; hogy milyen mennyiségben, honnan és milyen árban hozták be azt az árut, melyet gyártani akar; hogy számíthat-e védővámokra, stb., stb.,

HA TEHÁT pontos kalkulációt akar szerezni a létesítendő vállalatról,

HA TEHÁT telket akar venni az épülő ország bármely városában s azon házat akar építeni,

HA TEHÁT földet akar venni a narancs zónában s azon ültetvényt akar be rendezni,

HA TEHÁT bármily elképzelhető módon akarja tőkáját Erec Jiszráélben gyümölcsözőleg elhelyezni s nem akar lelkiismeretlen ügynökök kezébe kerülni

a KANAAN ÜGYVITELI VÁLLALAT teljes felelősséggel, mérsékelt díjazásért áll rendelkezésére

a KANAAN ÜGYVITELI VÁLLALAT információkkal szolgál, javaslatokkal jön, ideákat vet fel, programot készít el, költségvetéseket dolgoz ki

a KANAAN ÜGYVITELI VÁLLALAT vállalja megbízásból bármely ügyletnek a beindítását, kereszttulvitelét, lebonyolítását, bármely — akár ipari, kereskedelmi, akár mezőgazdasági — vállalatnak a vezetését.

a KANAAN ÜGYVITELI VÁLLALATNAK az egész világra kiterjedő szervezete van s ennél fogva vállalhatja érdekcsoportok összehozását, esetleg különböző országokból is,

a KANAAN ÜGYVITELI VÁLLALATNAK Erec Jiszráél legkiválóbb szakemberei állanak rendelkezésére, kiknek hosszú és közismert palesztinai praktikus munkája a legbiztosabb garancia arra nézve, hogy a Kanaán megbízói tандияк fizetésétől meg lesznek kímélve.

Levélcim: Canaan Trusteeship,
Jerusalem, P. O. B. 844.

Cuza és

Bucuresti Kelet tud. zere vasár. gyűlésen, exopozét tan. hangon tá. igyekezett. tósága elő. áramlatokr. érdekes ki. jegyzésre e. szédét Lup. gében már. ról, hogy d. lament elő. vajlás tört. jelenlegi k. még nem j.

— Hogy mány — ágyutalpa. ezer lejbe. fizettek S. amely 400. 1 millió 200. Az olyan p. mire képes. időkre hal. dossziéját. ma már ne. lapítani, m. ebben az ü. A továb. párti korm. zálja Lup. ezen korm. res összeit. karhatalom. tan.

— En ar. ut, de meg. zonyos hely. tudott tanu. hivatalnok. ellen és M. visszautasit. a kormány. A nemzet. politikai pá. hozzá Lupu. milyen vesz. erők szétf. Argetoianu. pu, hogy ez. megegyesz. ország poli. áramlatok. az országra. önfenntartás. tudni tempi. delmét. Lupu átté. golodásokra.

— A euz. mozdulásai. vezér — ves. berek hamis. meg a nép. egyszerűen. el tudna jga. hamis volt. Codreanuak. gyök Cuzana. annak, hogy. len helyzetbe. lekeverve a. Csak táborn. lehet olvas. lők között. hogy az ötes. ját az ujtes. dával a euzis. vetnek el. amelyből. Abból tanul. ti szeretetet.

Raktárunk könyveket Max Nordau Felix Weltso modern e rében Solem Aleje esk

Csak tábornokok és miniszterek vannak belekeverve a Skoda-ügybe, de egyetlen zsidó sem — mondja Lupu

Cuza és Zelea Codreanu hamis érvekkel töltik meg az egyszerűen gondolkodó nép fejét. Lupu dr. érdekes beszédet mondott Galacon a szélső jobboldali áramlatokról

Bucuresti-Bukarest, július 11. (Az Uj Kelet tud.) Lupu dr., a parasztpárt vezére vasárnap résztvett egy gala-i nép gyűlésen, ahol nagyszabású politikai expozé tartott. Lupu szokatlanul éles hangon támadta a kormányt, amelyet igyekezett egészen befeketíteni hallgatósága előtt, majd a szélsőjobboldali áramlatokra is kitért és néhány igen érdekes kijelentést tett, amelyek feljegyzésre érdemesek. Azzal kezdte beszédét Lupu dr., hogy a kormány lényegében már halott és szó sem lehet arról, hogy ősszel már megjelenjen a parlament előtt. Romániában már sok tolvajlás történt, de annyit, amennyit a jelenlegi kormányzás alatt raboltak még nem jegyzett fel a történelem.

Miért drága az ágyutalp
— Hogy meggazdagítsa híveit a kormány — mondotta dr. Lupu — egy ágyutalpatért, amely rendszeren 115 ezer lejbe kerül, 1 millió 650 ezer lejt fizettek Skodának. Egy ágyuésőért, amely 400 ezer lejbe került Svájcban, 1 millió 200 ezer lejt fizettek Skodának. Az olyan párt, amelynek emberei ilyes mire képesek, véleményem szerint, örök időkre halott. Ellopták a Skoda-ügy dossziéját és a sifrekeset, úgy, hogy ma már nem is lehet pontosan megállapítani, mi is történt tulajdonképpen ebben az ügyben.

A továbbiakban a nemzeti parasztpárti kormány munkáspolitikáját kritizálta Lupu és felemlíti, hogy ugyanezen kormányzás alatt történtek a véres összeütközések a munkásság és a karhatalom között Lupényben és grivitan.

Lupu Maniuról

— En annakidején támadtam Maniut, de meg kell állapítanom, hogy bizonyos helyzetekben méltó magatartást tudott tanúsítani. Amikor azonban két hivatalnok fellázadt a belügyminiszter ellen és Maniu ezt méltóságfeljesen visszautasította, a hivatalnokok helyett a kormányhírnök kellett távoznia.

A nemzeti parasztpárt után a többi politikai pártok kritizálásához látott hozzá Lupu s rámutatott arra, hogy milyen veszedelmet jelent a politikai erők szétforgácsolódása. Jorgáról és Argetoianuról beszélve, kijelentette Lupu, hogy ezeknek nem lesz megadva megegyezés, hogy szerepet játszanak az ország politikai életében. A baloldali áramlatok nem jelentenek veszedelmet az országra, mert az uralkodóosztály önfenntartási ösztöne mindig le fogja tudni tompítani ezen áramlatok veszedelmét.

Lupu áttért ezután a jobboldali mozgódásokra.

Egyetlen zsidó sincsen belekeverve a Skoda-ügybe

— A euzisták és a vasgárda megmozdulásai — mondotta a parasztpárti vezér — veszedelmesebbek. Ezek az emberek hamis argumentumokkal töltik meg a nép fejét és a nép tulságosan egyszerűen gondolkodik, semminthogy el tudna igazodni ezen argumentumok hamis voltán. En ellene vagyok Zelea Codreanunak, mint ahogyan ellene vagyok Cuzának is. Nem a zsidók az okai annak, hogy az ország ilyen szerencsétlen helyzetbe kerül. Hány zsidó van belekeverve a Skoda-ügybe? Egy sem. Csak tábornokok és miniszterek neveit lehet olvasni a Skoda-ügyben szereplők között. Azok, akik azt mondják, hogy az őtestamentum nem képezi alapját az új-testamentumnak, mint például a euzisták, súlyos eretnekséget követnek el. A biblia volt a forrás, amelyből én a lélkierőt merítettem. Abból tanultam én meg a felebaráti szeretetet. Ne hagyjátok magatokat

Raktárunkon lévő zsidótárgyú könyveket olcsón kiáruljuk:
Max Nordau: dr. Kohn — 25 L.
Feix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszmeáramlatok tükrében — 25 "
Solem Alejchem: Leégett nemesek — 10 "

megszédíteni sem a jobb, sem a baloldali szappanbuborékoktól. Minden fajgyűlölet atkozott gyűlölet, amely ellentmondásban áll a keresztény vallással. A kisebbségekkel szemben méltányos és igazságos politikát kell folytatni Romániának.

Miért nem tanult Románia a görögöktől és Bolgároktól

Ezután a gazdasági és pénzügyi probléma taglására tért át dr. Lupu. A parasztpárti vezér szerint a lupisták már régen előrelátták az uzsorakamtok és a tartozások katasztrófáját. A politikusként tudnia kell előrelátni a dolgokat és megérteni azok lényegét. A jelenlegi kormányzásból hiányzik ez a megértés. A kormány gazdasági politikája hibás. Miért nem vásárol Románia semmit a görögöktől és a bolgároktól? Mindkét ország elsőrendű felvevőpiaca volt Romániának és ezt a piacot most elvesztették.

— A stabilizáció alkalmával súlyos hibák történtek. Nagyromániában nincs

több bankjegy forgalomban, mint a mennyi a régi kis Romániában volt. Ha nem emeljük fel a bankjegyforgalmat, legalább csináljuk meg az összes tartozások konverzióját és szállítsuk le az adókat.

Lupu és a királyi audiencia

— Többször voltam az uralkodónál és a király mindannyiszor azt mondta, nekem, hogy jöjjenek hozzá minél gyakrabban. Köztem és a többi politikusok között a különbség az, hogy ők azt mondják a királynak, hogy jól teszi, akkor is, ha nem jár el helyesen, míg én, ha elmegyek hozzá, mindent megmondok nyíltan és nem távozok el tőle lehajtott fővel. Megmondtam hogy senki sincs oly rosszul informálva, mint az uralkodó maga arról, ami az országban történik. Mert a király Bukarestben van, mi pedig bejárjuk az egész országot. Nyugodtan állíthatom, hogy én jobban szeretem a királyt, mint a többi politikusok. De a hatalmat először önöktől akarom megkapni és csak azután a királytól.

Ilyen ez a kárhozatos népszerűség...

Newyork, július 11. Félével ezelőtt még száz olyan mozi volt Newyorkban, amelyben kizárólag Németországban készült filmeket játszottak. Számuk most lepadt hatra.

Buffalóban, Sanfranciskóban, Csikágóban és Detroitban az összes német mozik működését beszüntették a nézőtereken meg-megújuló nemzeti szocialista ellenes tüntetések miatt.

Vigan folyik az adóinkasszó

Julius első napjaiban több foglalt be az államkasszába, mint amennyire szükség lett volna

Bucuresti-Bukarest, július 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztériumtól származó értesülések szerint a júliusi adóinkasszó több mint kielégítő. Az állam jelenlegi szükségleteinek kielégítéséhez napi 60 millió lejes inkasszóra volna szükség. Ezzel szemben július első 10 napjában egyszer sem folyt kevesebb, mint 68 millió és az inkasszó néha a 80 milliót is meghaladta. Ebben az inkasszóban bennefoglaltatik természetesen a különböző autonóm pénztárak és a monopol által is az állam részére befizetett hozzájárulások összege.

A kedvező inkasszóménetről telefonon

értesítették Madgearu pénzügyminisztert, aki váratlanul visszautazott Londonba. Madgearu az elmúlt pénteken reggel elindult Londonból azzal, hogy Párison keresztül hazajön. Pénteken Párisból telefonon beszélt Madgearu Titulescuval, aki közölte vele, hogy az a román javaslat, amely szerint az agrárállamok pénzügyi helyzetét az ő különleges gazdasági viszonyaiknak megfelelően vizsgálják meg, elfogadott és a konferencia valutáris albizottsága napirendre tűzte tárgyalását. Madgearu erre visszautazott Londonba, hogy résztvehessen a bizottság ülésén.

A XVIII. cionista kongresszus irodája megkezdte működését

Az iroda vezetője dr. Franz Kahn

Prága, július 11. A XVIII. cionista kongresszust a prágai Lucerna disztermében fogják megnyitni, míg a többi ülésüket a prágai városháza gyűlés termében fogják megtartani.

A tizennyolcadik cionista kongresszus irodája megkezdte működését Prágában Celetna 31 szám alatt. Az iroda címe: „Büro des 18. Cionistenkongresses Praha, Cehoslovakia“. Sürgőnycim: Congrezió Praha: Mosse. Telefon száma 65.829. A befizetendő összegek a cseh-szlovákiai postatakarékpénztárhoz intézendők 28089 szám alá.

A kongresszusi iroda vezetői: dr. Franz Kahn elnök, dr. Fritz Ullmann és Oskar Aschermann mérnök, titkárok.

Elővételben csak permanens jegyeket adnak. Az ülőhelyek árait már megállapították. Az első kategóriába tartozó ülőhelyek ára 500 cseh korona, a második kategória ára 350, a harmadiké 250, a negyediké 150 csehkorona. Allóhelyeket csakis a kongresszusi napokon adnak ki, a kongresszus helyiségében. A permanens jegyekre szóló megrendeléseket lehető leggyorsabban, legkésőbb azonban ez év ju-

lius 31-ig kell eszközölni. Csak azokra a rendelésekre lehetnek figyelemmel, amelyeknek árat a kongresszusi irodában fizették.

A prágai kereskedelmi és iparkamara a kongresszusi épületben külön információs irodát állít fel, amely a kongresszus összes látogatói számára díjmentesen ad üzleti, ipari és gazdasági természetű információkat. A prágai mintavásárt is külön iroda fogja képviselni. Az idegenforgalomról szóló információk beszerezhetők a következő cím alatt: Jüdisches Komitee für Fremdenverkehrswerbung Prag, 1. Postfach 85.

MUSSOLINI VALLOMASAI. Emili Ludwig, a világhírű író, a nagy emberek életének és belső világának éles szemű kutatója világhírű könyvét a mai Európa kétségtelenül legizgatóbb, legzsinesebb politikai egyéniségéről — Mussoliniról írta. A könyv kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára csak 57 lej.

Haja úgy hullik, mint ősszel a falevél.

ha nem ápolja kellő időben az erre alkalmas szerrel. Ha fésülködés közben haja csomókban marad a fésű fogai között, ez annak a jele, hogy haja és fejbőre sürgős és alapos ápolásra szorul.

A felesleges zsír befedi a hajgyökereket, elzárja a táplálástól és ezáltal a haj kihullását okozza.

Ennek a hajbetegségnek a neve Seborrhoea és biztosan elhárítható a

PIXAVON és Pixavon-Shampoo

állandó használatával. A PIXAVON-t és a PIXAVON-SHAMPOON-t évtizedek óta klinikailag kipróbálták és a legelső szaktekintélyek ajánlják.

A rendszeres ápolás Pixavonnal megakadályozza a hajhullást és a korpaképződést, erősíti a fejbőrt, egészségessé széppé és fényessé teszi a haját, úgy hogy könnyen és fáradság nélkül lehet fésülni.

Megtalálták az osztrák náci fegyverraktárát

Bécs, július 11. A rendőrség ma hajnalban körülfárta az Elisabetgasse 9. számú házat, amelyben nemzeti szocialisták titkos fegyverraktárát sejtették. A megtartott házkutatás alkalmával tényleg nagymennyiségű fegyvert és lőszert foglaltak le. Több letartóztatás történt.

Egyidejű jelentés szerint a szövetségi kancellári hivatal három hónapra betiltotta a Kaertner Volksblatt, a Rote Fahne és a szociáldemokrata stájerországi pártlap megjelenését.

Nincs remény megegyezésre a japán-mandzsúriai konfliktusban

London, július 11. A tokiói félhivatalos távirati iroda beavatott helyről közli azt a hírt, hogy nincs kilátás arra, hogy Japán és Mandzsúria kormányai megegyezzenek a szovjettel az északmandzsúriai vasútvonal orosz érdekeltségének megvétele ügyében, mert a szovjet teljesíthetetlen követeléseket támaszt.

Halálozás. Hirsch Vilmos, a Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. nyug. igazgatója hosszas szenvedés után f. hó 11-én Kolozsváron elhunyt. A megboldogult alapította a Déli Leszámitoló Bankot, melynek két évtizeden át volt vezérigazgatója, majd két évtizeddel ezelőtt ezen intézet a Mezőgazdasági Bank fiókintézetévé alakult az elhunyt igazgatása alatt, aki a főintézetnek igazgatósági tagja is volt. Hirsch Vilmos vezérése alatt az intézet a vidék legjelentősebb bankjává fejlődött és fontos támogatója volt a somes megyei ipari és kereskedelmi életnek. Temetése Nagyiklódon a családi sírboltban f. hó 12-én, szerdán d. u. fél 4 órakor lesz.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Ami két uccasárok között van,

avagy kis riport a kolozsvári uccáról

Siovits Mórnak hívják. Ferdinand király ut és a Szappan ucca sarkán árul. Cipőfűzőket, bokszt, szappant és selyemcérnát. Van az előtt te lévő kosárban vagy ezer lej értékű áru.

Megszólítom:
— Mióta árul maga itt, Siovits bácsi?
— En kérem... van vagy... rég. Nagyönreg.

Az öreg elmosolyodik:
— Öt gyermekem van
Megvan vagy hatvanöt éves... Öt gye reke van. Öt gyermek. Szeretnék tőle még megtudni egyetmást. Hogy — természet, hogy él? Mik a terve? Mi a véle ménye a londoni világgaz...? Mit szól Hitlerhez? Mi a véleménye a cioniz musról? Kire fog szavazni? Mizrachista-e? Van e véleménye?

Szeretném tőle megkérdezni, hogy mi a véleménye az Eletről és a Halálról és egyéb efféle szentimentális dolgokról?

Szeretném tőle megkérdezni, hogy hisz-e az Emberiség jövőjében?... Szeretnék az életébe látni. Abba, amelyik itt ül előttem és görnyesztí magát a párnoszeéért...

— Mondja, maga öreg Siovits bácsi... mondja csak... mennyit árult maga máma? Ugy értem, hogy mennyi volt a lózung?

— A lózung? — megismétli: a lózung? — Kéremszépen... tizenhét lej ötven bani.

— Mennyi?
Megismétli: tizenhét lej ötven bani. Ez volt a lózung.

... Azt mondja, hogy a Mikos Kelemen uccán lakik és azt mondja, hogy öt gyereke van és azt mondja, hogy már közel van a hetvenhez és azt mondja, hogy már régi idők óta itt árul és azt mondja, hogy: tizenhét... tizen... Istenem!

— Hánykor nyitja az üzletet?
— Reggel hétkor, nyolckor, mikor hogy. És estig, tizig és tizenegyig...

... Allok itt, az uccán ezzel az öreg Siovits bácsival (nem is tudom pontosan, hogy írja a nevét: tésszel, vagy césszel?), állok vele itt a sarkon és beszélgetek vele. Ősz, kis durva szakálla van, rongyosodó kalapja van, ruhája is rongyos, fogai hiányzanak és öt gyereke van.

Siovits Mór. Lehajtja a fejét a térdre és aludni próbál. Igen: ez talán az ő álláspontja, az öreg Siovits világnézete, hogy aludni. Hogy ugysem lehet mást csinálni, hogy ugy is kár az elmentállás és nem érdemes. Aludni szeretne. (Istenem, kinek nem volt már életében olyan kedve, hogy csak lefeküdni és kikapcsolódni és csak aludni, aludni...) Autóbuszok dudálnak és biciklik és fiakerek és emberek jönnek, fiatalok és öregek és sétálnak és egy rendőr fityül és egy fiatalpár simul egymáshoz. Az öreg felhorkan.

— Nem lehet itt még aludni sem... Aztán, minden átmenet nélkül:

— nagy a konkurencia, kérem... nézze... ott jobbra, az ifjuság, a fiatalok... egész nap énekelnek... megörjítik a járókelőket... De árulnak. Szemtelének. De árulnak! Pénzt visznek haza este... Pénzt, pénzt!... Az ifju generáció.

Azt akarom neki erre válaszolni, hogy igen, hogy lássa: nem is olyan borzasztó, hogy még lehet, hogy még vannak lehetőségek, csak nem szabad eleresztenie magát. Ezt akartam neki mondani, de aztán éreztem, hogy nagyon nem fekszik nekem ez a dolog és miért mondjam én ezt neki, hiszen tudom, hogy nem igaz. Hogy nem lehet itt már semmit sem csinálni és ez a konkurencia is...

Az öreg felsóhaj: azok még fiatalok. Még bírják.

Igen.
Még fiatalok.
És megvizsgáztalom az öreget:
— Majd megöregsznek. Majd...

Azt hiszem egy Abel Pann kép az, ami egy várótermet ábrázol. Egy kis orosz falunak a várótermét, az állomás, vonatindulás előtt. Van a váróteremben egy padka, rajta egy öreg zsidó, meg egy öreg zsidósszony, meg egy muzsik, meg egy muzsikkak a felesége és egy leány van, egy zsidó, nagyszemű leány. Ülnek ott a padkán egymás mellett és a vonatot várják. És ebben a várásban, ebben az egymásmelletti várásban, valahogy úgy benne van a

muzsik egész élete. És ahogy ott ülnek a padkán. Az elnyomás valahogy köze lebb hozta a két nép fiát egymáshoz, de azért ott érződik a muzsik arcán, hogy hát azért — szó köztünk maradjon — „én mégis csak itt vagyok“ és ha el is van nyomva, ha pillanatnyilag az atyuska nagyon is megszorogtatja az életét, azért ő mégis csak jelen van, azért ő mégis itt van, az Életben van, itt folyik az ő életének az ideje a havasokban, meg ezen a padkán is, most a vonatot várja, mert egy kis dolga van a szomszédban, vásárolnia kell valamit: teccik ezt érteni? neki most dolga van, ő most átrándul a szomszéd városkába, szóval: innen oda megy. Meg a zsidó olyan bocsánatkérően ül, olyan mist fármir zegozt in nist for dir zegozt ábrázattal, mint ha azt mondaná: bocsánat, hogy élek, ne haragudjatok meg reám, igazán nem tehetek róla, egyáltalán én semmiről sem tehetek és legkevésbé arról, hogy itt vagyok, hogy itt merek lenni és én csak egy öreg zsidó vagyok és ne haragudjatok meg érte.

Ez a kép jutott az eszembe, ahogy néztem ott az öreg Siovitsot.
Ne haragudjatok meg érte.

Szemben a Takács-cukrázdával van az öreg Halpern Salamon standja. Fuváros. Ővé a 150-es stráfszekér. Mikor megszólítom, ott fekszik a stráfszekeren, szemben a nappal, felfelé fordulva. Jólmegettem, vállas ember.

— Ezerkilencszáztizennyolc óta vagyok itt, ezen a helyen — mondja Halpern Salamon, aki fuváros és aki derék zsidóember.

Igen: ő az átmenet.
Ő az átmenet az ifju és a régi generáció között: dolgos ember, törekvő és

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Szerdán a Szinkör Mozgóban: Mindent egy éjszakáért. Mindent egy éjszakáért, ez a címe a Szinkör Mozgó új operett-szágerének, amelyet szerdától kezdve minden nap 3, 5, 7 és 9 órakor vetítenek. A Mindent egy éjszakáért elragadó operett, tele ötlettel, finomsággal, fordulattal, zenével. Főszerepeit játsszák: Calire Rommer, Harald Pausen, Trude Berliner és Jacob Tiedtke. Zenéjét pedig a világhírű slágerkomponista, Otto Stransky szerezte.

URANIA-MOZGÓ MÜSORA
Szerda 5, 7 és 9 órakor:
Szegény kicsi árva, Mélyen megható film. Főszerepekben: Janá Gaynor és Warner Baxter.

OPERA MOZGÓ:
Hétfő-ől: A hárem törvénye. Főszerepekben: Don José Moyca, Greta

a stilusa még az öregeké.
— Most utóbb is volt egy szállításon (azt hiszi, hogy nekem is valami szállításra van szükségem, aztán megmagyarázom neki, hogy csak az újságíró érdeklődése vezetett hozzá, mire ő: — hát jó van így is, csak tessék kiírni, hogy nekem van a legjobb lovam itt és tekin tetével végigsimít a „kliátsen“ és mint ha Mendalénak egy hőse volna: löszuzsati böhichváj párojh dimitichá rájáthi, egy kis lovacska vagy te én kedvesem a Pharaó szekerében...) A Szilágyi Eleonóra céget szállítottam. Mára azonban rossz napom volt. — Elszó morodik.

Keménykezű ember.
Nincsenek céljai és nincsenek problémái. Csak élni akar. És a munkájából.

Ő az átmenet.
Harminchét éves.
A produktívizált zsidó.

Rosenfeld József.
Simléderes sapkája van néki és tizenhét mult és ő is rövidárus. Nehéz vele beszélni. El van foglalva. Hogy mivel? Hát kérem az előbb például volt itt egy nagy verekedés, a konkurencia verekedett itt össze és azon volt elfoglalva. Azt mondja Rosenfeld József: megérdeklődtem az esetet. Sietve beszél. Nadrágsziját ajánl megvételre. Csak tizenöt lej az ára. Vagy egy kis pénztárcát, vagy egy kis tükröt, vagy egy doboz bokszt...

Megkérdem:
— És meg van maga elégedve... az életével, meg azzal, hogy itt árul... érti?

Rám bámul.
— Én? Hogy megvagyok-e? Hát nem vagyok. Hehehehehehe. — És nevet. És eladja a cipőfűzőket, meg a bokszt, meg a szappant és pénzt keres és kikonkurrálja az öreg Siovits bácsit.

Mert fiatal!...
Adler Hubert

Nissen.
Csütörtöktől: A sárga bárca. Főszerepekben:Elissa Landi, Lionel Barrymore.

SELECT-MOZGÓ MÜSORA
Szerda 5, 7 és 9 órakor:
Arkádia hercege. Operett. Főszerepekben: Ljane Haidt és Willy Forst.

SZINKÖR-MOZGÓ MÜSORA
Szerdától 3, 5, 7 és 9-kor:
Mindent egy éjszakáért. Operett-száger. A főszerepekben: Calire Rommer, Harald Paulsen, Trude Berliner, Jacob Tiedtke. Zenéjét szerezte: Otto Stransky.

RÁDIÓ MÜSOR

Szerda, július 12.
Bukarest. 20: Zongora, 21: Fuvola.
Budapest. 6.45: Torna. Utána grammofon. 9.45: Hírek. 10: Felolvasás, közben grammofon. 12: Harangszó. 12.05: Katonazene. 12.30: Hírek, 1.15: Pontos idő-

jelzés, időjárás. 1.30: Vokalkvartett. — 2.45: Hírek, 3.30: Diáklélő. 4: Elbeszélés. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: Cigányzene. 5.45: Felolvasás. 6.15: Jazz. 7.10: Kuruc nóták. 8: Az Operaház tagjaiból alakult zenekari hangv. Utána 9.30: Pontos időjelzés, majd grammofon. 10.10: Időjárás, majd cigányzene.

Bécs. 19: Kedélyes Bécs. Rádiózenekar. Berlin. 20.45: Opera.
Breslau. 21.10: Német diákrenekarrók. Heilsberg. 21.10: Operai zenekar.
Varsó. 20: Szavalat. 20.20: Énekkar. 22.40: Táncczene.

Milánó. 20.30: Grammfón.
Róma. 20.45: Egyfelvonásos opera.
Prága. 19.10: Szavalat. 21.30: Borodin: Voncsnégyes.

Pozsony. 19.25: Jazzszonáta.
Brünn. 18.05: Grammfón.
Kassa. 19.25: Grammfón.
Belgrád. 20.30: Gounod: Faust című operája.

Oslo. 20: Északi hangv.
Stockholm. 18.15: Grammfón. 20: Katonazene. 22: Táncczene.

Csütörtök, július 13.

Bukarest. 18.15: Rádiózenekar. — 19: Előadás, 19.45: Felolvasás. Közben hírek.
Budapest. 6.45: Torna. Utána grammofon. 9.45: Hírek. 10: Felolvasás. 12.05: Katonazene. 12.30: Hírek. 1.15: Pontos időjelzés, időjárás. 1.30: Zongora. 2.45: Hírek. 4: Grammfón. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: Előadás, 5.30: Zenekari hangv. 7.20: Zongora- és gordonka. 8: Külügyi negyedóra. 10.15: Pontos időjelzés, időjárás. 10.30: Szórakoztató zene.

Bécs. 17.25: Bach, Schubert, Liszt művei.

Berlin. 21: Táncczene dalokkal.
Breslau. 20.45: Fuvola, csemballó, hegedüzene.

Hamburg. 22.50: Különböző népek táncai.

Langenberg. 22.30: Kamarazene.
Varsó. 20: Zenekari hangv.

Milánó. 20.40: Puccini: Turandot.
Róma. 20.45: Hangv. 22.30: Olasz népdalok.

Prága. 22.15: Szalonzenekar.
Pozsony. 18.25: Hegedű.

Kassa. 18.40: Grammfón. 19.10: Szlovák népdalok.
Belgrád. 18: Dalest.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláírt hirdetések 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Jól bevezetett három szobából álló saroküzlet helyiség vendéglő, fűszer vagy megszárszéknek alkalmas azonnalra kiadó. Ugyanott, két szoba konyha új házban kiadó, autóbusz megállónál. Érdeklődni: Pata ucca 102. háztulajdonosnál.

Egy jóállapotban levő kaput keresek megvételre. Cimeket a kiadóba, vagy Str. Gen. Berthelot (Eötvös u.) 25. alá kérem.

Száraz gőzöltbűkk, dió és juharka fűrészárut vagonételben vásárolunk. Ajánlatok: Székely és Réti Rt.-hoz, Targu-Mures küldendők.

Orvost keresek benősülésre vidéki városba. Kora: 38—45 év. Megkereséseket „Orvos“ jellegre a kiadóhivatal továbbítja.

Jókarban levő Chevrolet teherautó eladó. Cim a kiadóban.

Fiatal izr. urileány, német, román és magyar nyelvtudással, nevelőnőnek, esetleg kisebb családnak háztartás vezetésére ajánlkozik. Ajánlatokat „Szerény“ jellegre a kiadóba kér.

Csinosan butorozott szép különbejáratu szoba, fürdőszobahasználattal, egy vagy két személy részére sétatér elején kiadó. Str. O. Goga 1., I. 4.

A legízletesebb és legváltozatosabb vegetárius koszt a Schwartz Ignácé vezetője alatt álló „Familia“ kóser vegetárius étteremben kapható. Ünio ucca 10., hátul az udvarban. Egy menü (leves, főzelék, tészta) 25 lej. Abonoma ebédvacsora 900 lej, csak ebéd 600 lej.

1756

angol, francia, dán, holland, amerikai, német, olasz, osztrák, japán, svéd, orosz stb. pályázó közül az egyetlen magyar: Körmendy Ferenc nyerte meg a három legnagyobb angol és amerikai könyvkiadó cég által 1932-ben kiírt nemzetközi regénypályázat 1000 angol fontos (650.000 lej) első díját

A budapesti kaland

című nagy regényével. „A budapesti kaland“-ot eddig Románia olvasóközönségének nagyrésze nem vásárolta meg, mert 180 lejbe került. Május 25-én jelent meg az új olcsó kiadás. Az 500 oldalas könyv jó kiállításban, kemény fedőlappal csak

44 lej

lesz. Miután a könyv csak korlátolt példányszámban jelent meg, tanácsos, ha olvasóink és előfizetőink előjegyeztetik a könyvet az Uj Kelet kiadóhivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassaj u.) 10. Vidékiek a portóval együtt 54 lejűt küldjenek be címünkre s a könyvet bérmentve azonnal elküldjük.

Gustav Fro

„Szent lángok“ szanak.
Kö
Abraham F
„Mi törté
(Zige
Fős.: Jenny J
néje),

— Mi igaz ből? Bécsből...
dök Üniojának legutóbbi számintézi a kormány szerzett Dollfuss kancésen azt mond kell irtani a zsfolyást. Megfelyneknek, amekancellárnak a egyenjogusításott megnyilauganis a külvel szerzett Ausztria számá

— Elindult szerieszállást Newyorkból jeból repülőgépszibériai Anadkodó Mattem

— 500 millió költségvetés dük: Beavatott szerint az am költségvetési költségvetési éficitjének 500 sét.

— A világ Wells: Nagylyett, könyvkeppel, fűzelej LEPAGE utánvétel, por könyvek jegyz

— A „SHEN“ száz zsidó mu fenntartása és azonban csak kiváló minőség zsidó asztalán

— Belgrádt osztrák-magyar Belgrádban az volt osztrák-magyar felforgat miatt halálra, házra s hét terjedő szabad

— Párizsba chartresi bomgépét. Párizs chartresi bom a francia fő 14-i nemzeti intézkedés tör felderítő és v is. A gépek a felett fognak az egységek louse környék 14-én tartandó kon.

— Kis híre A berlini szoc vidéki városb Kopenhágából lom területé demokraták ké írónó elvált hírv filmrende a rendező távir denburg távirlyetes kancell mond a kosa iért. — A márkát oszi s főiskolás diák játékokra meg

— Dresden kö 4 titkos feyretartóztatás t rendőrormeste a fegyverrakt tteni emulaszta

HIREK

Royal Mozgó

Ma, szerdán

Gustav Fröhlich és Dita Parlo
„Szent lángok“ c. filmremekműben ját-
szanak. Csak egy-két napig.

Következő film:

Abrahám Pál ragyogó operettje:

„Mi történt az éjszaka?“

(Zigeuner der Nacht)

Fősz.: Jenny Joga (Jan Kiepura partner-
néje), Hans Brausewetter.

— **Mi igaz Dollfuss antiszemitizmusa?**
Bécsből jelentik: Az Ausztriai Zsi-
dók Uniójának lapja, a Die Wahrheit
legutóbbi számában a következő kérdést
intézi a kormányhoz: „Különböző olda-
ról szerzett információink szerint dr.
Dollfuss kancellár egyik legutóbbi gyű-
lésen azt mondta, hogy Ausztriában hi-
kell irtani a zsidó szellemet és a zsidó be-
folyást. Megfelel vajjon ez a kijelentés a
tényeknek, amelyek ellentétben állanak a
kancellárnak az összes állampolgárok
egyenjogúsításáról ismételt hangozta-
tott megnyilatkozásaival. A kancellár
ugyanis a külföldön éppen e kijelentésé-
vel szerzett szimpátiákat és bizalmat
Ausztria számára.

— **Elindult a mentőrepülőgép a lény-
szerieszállást végzett amerikai pilótához.**
Newyorkból jelentik: Az alaszka-i Nome-
ből repülőgép indult utba az északkele-
szibériai Anadir-öböl partvidékén tartó-
zkodó Mattem amerikai pilótához.

— **500 millióra csökkentik az amerikai
költségvetés deficitjét.** Londonból jelen-
tik: Beavatott helyről származó közlések
szerint az amerikai kormány ebben a
költségvetési évben megkísérli a lezárt
költségvetési év 1700 millió dolláros de-
ficitjének 500 millióra történő csökkenté-
sét.

— **A világ legmodernebb története:**
Wells: Nagy világtörténet 2400 lej he-
lyett, könyvnap kiadás 800 oldal, 300
képpel, fűzve 130 lej. Vásonkötésben 175
lej LEPAGE-nál Kolozsvár. Vidékre
utánvétellel, portómentesen. Kérje az olcsó
könyvek jegyzékét LEPAGE-tól.

— **A „SHEMEN“ GYAR** ma cca négy-
száz zsidó munkást foglalkoztat. Ennek
fenntartása és a jövőre való biztosítása
szemben csak egy lehetőség, ha a gyár
kiváló minőségű produktumai minden
zsidó asztalán ott vannak.

— **Belgrádban halálraítéltek két volt
osztrák-magyar tisztet.** Bécsből jelentik:
Belgrádban az államvédelmi bíróság két
volt osztrák-magyar hadsergebeli tisztet
szemfelforgató összeesküvés irányítása
miatt halálra, egyet életfogytiglani fegy-
háza s hét más volt tisztet 6—15 évig
terjedő szabadságvesztés büntetésre ítélte.

— **Párizsba rendelték a nantesi és
chantresi bombavető raj kilencven repülő
gépet.** Párizsból jelentik: A nantesi és
chantresi bombavető raj 90 repülőgépét
a francia fővárosba rendelték a július
14-i nemzeti ünnep alkalmából. Hasonló
intézkedés történt az első, 34-ik és 54-ik
felderítő és vadászrepülőraj tekintetében
is. A gépek az ünnepségek alatt Párizs
felett fognak körrepülést rendezni. Ezek
az egységek nem vesznek részt a Tou-
louse környékén lefolyó s szintén július
14-én tartandó nagy légi hadgyakorlat-
kon.

— **Kis hírek Hitler Németországból.**
A berlini szociáldemokrata Vorwärts dán
vidéki városban kiadóra talált. A lapot
Kopenhágából terjesztik a német birodal-
om területén kívül élő német szociál-
demokrata között. — Thea von Harbou
írónő elvált férjétől. Fritz Lang világ-
hírű filmrendezőjétől. A válás oka az, hogy
a rendező nem árja származását. — Hin-
denburg táviratot intézett von Papen he-
lyettes kancellárhoz, amelyben köszönetet
mond a konkordátum körüli fáradozá-
sáért. — A birodalmi kormány 30 ezer
márkát oszt szét bayruthkormányék német
főiskolás diákok között, hogy az ünnepi
játékokra megjelenhessenek Bayreuthban.
— Dresden közelében, Moritzburg mellett,
4 titkos fegyverraktárt fedeztek fel. 65
letartóztatás történt. Őrizetbe került egy
rendőrőrmester is, aki be volt avatva
a fegyverraktárak ügyébe s azt feljelen-
tési emulasztotta.

Mera et Co. Autobusz Vállalat

1933 június 22-től

mindennap kétszer indít közvetlen járatot az eddigi egy járat helyett.

Kolozsvár — Dés — Nagysomkut — Szatmár között. I. járat indul Kolozsvárról 6
órákor, érkezik Szatmárra 12.15 órákor. II. járat indul Kolozsvárról 14 órákor,
érkezik Szatmárra 20.15 órákor.

Kényelmes és pontos utazás. Uj kocsik. Indulás Kolozsvárról a főposta melletti
autobuszállomástól.

— **A Haggibbor turisztikai szakosztá-
lya július 16-án, vasárnap autós kirándu-
lást rendez Hídegszamosra és annak vad-
regényes vidékére, míg a turisták részére
Hídegszamos—Dobrinra. A kirándulók
indulása reggel 6 órákor, a turistáké reg-
gel 4 órákor a klubtól. Részvételi díj
mindkét csoportban vendégeknek 75, ta-
goknak 70 lej. Jelenkezni csak a Haggib-
bor klubban (Kossuth Lajos ucca 10,
emelék) minden este fél 8-ól fél 9-ig
és legkésőbb péntek estig lehet. A dob-
rini turán való részvétel csak igen gyar-
korlott turistáknak ajánlatos. Vezetők:
Sándor Samu, Zádor Árpád, Erdős
László, Weisz Ignác és Wolheimer Ján-
nos. — Itt említjük meg, hogy a szak-
osztály jövő vasárnapra négynapos ki-
rándulást rendez a Gyilkostóhoz Kolozs-
vár—Vásárhely—Szovata—Gyergyószent-
miklós—Gyilkostó, vissza Gyergyószent-
miklós—Borszék—Szászrégen—Kolozsvár
utiránnyal, melyre jelentkezni már lehet.
Részletekre visszatérünk.**

— **Ma éjjel folytatja útját Balbo
repülője.** Rómából jelentik: Reykjavíki
jelentés szerint Balbo még nem döntött
az izlandi start időpontjáról. Lehetséges,
hogy a hidroplánraj ma éjszaka vagy
szerdán hajnalban indul.

— **Folytatják Matuska kihallgatását.**
Budapestről jelentik: A vizsgálóbíró ma
folytatta Matuska Szilveszter kihallgatá-
sát, amely a vasárnapi és a hétfői napo-
kon szünetelt.

— **Orvosi hír.** Dr. Hirsch S. belgyó-
gyász, tüdőszakorvos (Tg.-Mures) kül-
földi tanulmányutjáról hazaérkezett és
rendeléseit ismét megkezdte.

— **Építik a Hamburg—Bázel autótut.**
Berlínből jelentik: A jövő héten meg
fognak kezdeni a Hamburg—Bázel autó-
ut, Heidelberg—Mannheim szakaszának
építését.

— **A szaploncái rabbi Petrozsényban.**
Petrozsényból jelentik: Csütörtök éjjel
érkezett meg a szaploncái rabbi Petro-
zsényba, ahol a pályaudvaron egy hitköz-
ségi deputáció élén dr. Schaffer Her-
mann ügyvéd, hitközségi elnök fogadta a
vendéget s a hitközség nevében üdvözöl-
te.

— **A pályaudvaron mintegy 4—500-an je-
lentek meg és az ősz rabbit nagy ünne-
pesszel fogadták.** A hitközség egy deputá-
cióval fogadta nagynevű vendégét Sime-
rián, ahol Hunyadi Andor hitközségi tit-
kár meleg szavakkal töltöcsölte a pet-
rozsényi zsidók szeretetét, mellyel ven-
dégükre várják. Az érkező rabbit Tóvisen
népes küldöttséggel várta Krausz gyula-
fehértvári főrabbi és Alvincig elkísérte,
míg Piskin a dévai hitközség küldöttsége
várta dr. Fischer és Klein főrabbi veze-
tésével. Az egész uton szálltak fel hívei,
hogy egy darabon elkísérhessék, pénteken
valóságos népvándorlás indul meg a
Zsilvölgyéből. A Petrozsényból este in-
duló vonattal harmincnyevenen Müller
Antal főrabbi vezetésével a szomszédos
Banitájig elébe mentek az érkező vonat-
nak.

Ganz Abrahámné

Kóser szakácskönyve

ismét kapható az UJ KELET könyv-
osztályánál

Ara 180 lei

NAPRÓL NAPRA

Iowa állam pékszövetségét feljelentet-
ték az igazságügyminisztériumnál élelmi-
szeruzsora miatt, mivel a kenyér egység-
árát egy hét alatt 5 centről 8-ra emelte.

A Cox és Dangs cég Scapflowban
tegnap kiemelte a voa Bertram cirkálót,
amelyet a németek a háboru befejezése-
kor több hadihajóikkal együtt elsüllyesz-
tettek. Ez már a 32-ik német hadihajó,
amelyet sikerült kiemelni az Északi ten-
ger fenekéről.

Schmeling a jövő év februárjában re-
vánsot akar venni legyőzőjétől, a zsidó
Baertól Miami-ben, esetleg Sanfranciskó-
ban.

A Kóburg-uradalmak intézősége cölja
a hírt, hogy Ferdinand volt bolgár kirá-
ly megbetegedett volna. Az exkirály a
legjobb egészségnek örvend.

A Theater in der Josefstadt a Noszty
fiu esetével fogja nyitni az őszi szezon-
t. A női főszerepre Gál Franciskát szerző-
tették.

A természeti katasztrófák károsultjait
segélyező unió végrehajtó bizottsága teg-
nap megkezdte Genfben ülését.

Szeptemberben bécsi operett társulat
utazik olaszországi turnéra a Hawai ró-
zsájával, a Marica grófnővel és a Vik-
tóriával.

SZINKÖR MOZGÓ MINDENT EGY ÉJSZAKÁÉRT

Calre Rommer, Harald Paulsen,
Trude Berliner. Zenéjét
szerezte; Otto
Stransky

— **Kártalanítást kér egy zsidó köz-
jegyző a német államtól.** Párizsból jelen-
tik: A francia lapok közlése szerint Er-
vin Hirschfeld volt berlini közjegyző
Genfben beadványt intézett a Népszövet-
séghez, amelyben panaszt tesz a békeszer-
ződés kisebbségi klauzúljája alapján a
német kormány ellen, amely öt zsidó
származása miatt megfosztotta kereset-
től. Hirschfeld, aki nagy praxis felett
rendelkezik, milliókra menő kártalanítási
összegre perli a német kormányt.

— **A pápa autótutja Rómából** jelentik:
XI. Pius pápa kíséretével gépkocsin el-
utazott a Rómától 30 kilométernyire fe-
kvő Castel Gandolfo pápai kastélyba. Az
utvonalon nagy közönség nézte végig a
gépkocsisor elvonulását. Este a pápa és
kisérete visszatértek a Vatikánba.

Az Uj Kelet könyvjegyzéke

Körnendi: Ind. 715	82 L
Szenderkényi Anna: Felszabadultak	32 L
Emil Ludwig: Mussolini	57 L
II. Miklós cár bizalmas levele: Szerel- mem és tragédiám	56 L
Heltai: Életke	67 L
Károly Sándor: Az 500-ik emelet	40 L
B. Russel: Kina	90 L
Kassák Lajos: Angyal föld	65 L
Jarnó József: Börtön	40 L
Komor András: Fischmann S. utóda	48 L
Wells: A láthatatlan ember	32 L
Julien Green: Adrienne	44 L
Móricz Zsigmond: Forró mezők	44 L
Sinclair Lewis: Wren urunk	44 L
Sherwood Anderson: Tar	44 L
Paul Bourget: A lelkiismeret	44 L
Katajev: A sikkasztók	44 L
Krudy Gyula: Boldogult urfikorom- ban	44 L
Szitnyai Zoltán: Aranykarika	44 L
Bojer: A nagy éhség	44 L
Bibó Lajos: Kétkeltű szerelem	44 L
Heltai Jenő: Almokháza	44 L
Smeljov: A pincér	44 L
Edmond Fleg: Mosesdiszkötés	140 „

UJ KELET *Legújabb hírek*

Mégis betérjesztették és letárgyalták a valutarögzítési javaslatot Londonban

A gabonatermelő államok nagypontosságu értekezlete Londonban

London, július 11. A dunai gabonatermelő államok és Lengyelország delegátusai zárt ajtók mögött tanácskoztak a nagy termelő tengerentúli államok javaslatairól. Ugy hírlik, hogy bizonyos mértékig hajlandók honorálni a velük szemben támasztott követeléseket a termelés csökkentése és az előnyvámok rendszerének feladása terén.

Az est folyamán a nagytermelő államok delegátusai is bekapcsolódtak a tanácskozásokba.

A lapok közlései szerint a termelő államok szakértői ma megkezdik egy meg egyezési formula szerkesztését, amely általános elfogadtatás esetén a fogyasztó államok elé fog kerülni tudomásvétel céljából. Szakkörök véleménye szerint a fogyasztó államok közül nem lesz nehéz megnyerni a már elvben csatlakozott Olaszország kivül Angliát is.

Franciaország feltételekhez köti a konferencián való további megjelenését.

Párizs, július 11. A Matin értesülései szerint a francia minisztertanács szembe helyezkedett azzal a tervvel, hogy a francia delegáció hagyja el a világgazdasági konferencia ülését. A francia delegáció résztvesz a további tanácskozásokban, de nem fogja hozzájárulását adni olyan valuta és vámtügyi megállapodásokhoz, amelyek francia érdekeket sértenek.

Tekintettel arra, hogy francia álláspont szerint ingadozó valutájú országokkal nem köthetők ilyen természetű megállapodások.

A rögzítési javaslat London, július 11. A világgazdasági konferencia elnöksége kedden folytatja a plénum elé terjesztendő indítványok megvitatását. A Reuter távirati iroda értesülései szerint a helyzet ma sem tisztázódott. A konferencia jövőjét illetően tovább tart a zavar és a bizonytalanság. A konferencia valutabizottsága határozatot terjesztett az elnökség elé, amelyben leszögezik az összes pénznemek rögzítésének szükségességét, olyan gyorsan, ahogyan az egyáltalán lehetséges, az aranyalapot ajánlják általános bázisnak, javasolják, hogy az arany sehol se szolgálja a belső pénzforgalom céljait.

és végül ajánlják, hogy az összes jegybankok egységes 25 százalékos érfedezeti arányt fogadjanak el és vezessenek be. A francia delegáció köréből az este folyamán azt a reményt juttatták kifejezésre, hogy a dollár elértéktelenedése során most már kezd közel jutni a régi fontparitásához s talán már remélhetővé válik, hogy az amerikai kormány sem fog elzárkózni a valutarögzítés elől.

Nem szabad feladni minden reményt...

London, július 11. Az alsóház mai ülésén Noville Chamberlain angol kincstári

Ujdonság! Ujdonság!
JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye.
Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzzel és mélységgel, mint Joseph Roth „Hiob” c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

kancellár elismerte, hogy a világgazdasági konferencia igen súlyos válságba került, de ugyanakkor hangoztatta azt is, nem szabad feladni minden reményt s talán már a legközelebbi napokban sikerül megmenteni a situációt. Az angol kormány most is főtelevésének tartja a konferencián olyan intézkedések elfogadtatását, amelyek a nagykereskedelmi áruk emelését célozzák. A kormány mellett meg van győződve afelől, hogy kizárólag pénzügyi politikai rendszabályokkal az

árak emelkedését nem lehet elérni.

Ülésezik a francia kormány

Párizs, július 11. A francia kormány minisztertanácsot tartott, amelyen a londoni világgazdasági konferencia helyzetét vel foglalkoztak.

Párizs, július 11. Henderson még három napig marad a francia fővárosban s azután Rómába utazik. A leszerelési konferencia elnökét július 20-ra várják Berlinbe.

Bukarestben azt hiszik, hogy Gömbös bécsi látogatása az osztrák-magyar vámunió terével van összefüggésben

Bucuresti Bukarest, július 11. (Az Uj Kelet tud.) Románia hivatalos köreit igen igen élénken foglalkoztatja a Gömbös és Dollfuss által kiadott kommuniké a magyar miniszterelnök bécsi utazásáról. Noha a hivatalos kommuniké teljesen megnyugtató tónusban van fogalmazva, bukaresti hivatalos körökben arra gondolnak, hogy az osztrák-magyar vámunió előkészítéséről lehet szó, ami mindenestre káros a kisantant szempontjából. Eppen ezért a kisantant egyes államainak bécsi és budapesti követői minden meglepetés nélkül elkerülő, információkat kértek a magyar miniszterelnök bécsi látogatásáról.

A román-orosz megnemtámadási szerződés alapján rövidesen összehívják a két ország két év óta szünetelő vegyesbizottságát

Bucuresti Bukarest, július 11. (Az Uj Kelet tud.) Muchar tábornok, a román-orosz központi bizottság romániai delegációjának elnöke értesítést kapott a külügyminisztériumtól, hogy a központi bizottság konferenciáját, amely már két esztendeje nem ült egybe, rövidesen össze fogják hívni. E két év alatt igen sok elintézésre váró kérdés gyűlt össze. A külügyminisztérium átírta megbízta Muchar tábornokot, hogy tegye meg a szükséges formalitásokat a konferencia

helyének és idejének megállapítására. Ugyanekkor a román-orosz megnemtámadási szerződés paragrafusai alapján meg fogják változtatni a bizottság működési szabályzatát is. A bizottságba be fog lépni az egyezmény alapján a külügyminisztériumnak és a beszarabiai minisztériumnak egy-egy delegátusa is. Muchar tábornok Bukarestbe utazott, hogy Sava Radulescu külügyi államtitkárral e kérdésben az összeköttetést felvegye.

A bukaresti meteorológiai intézet augusztusra jósolja az igazi nyarat

Titokzatos tengeri kataklihma okozta az eddigi abnormalis időjárást

Bucuresti Bukarest, július 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Rador távirati iroda jelentése szerint az északamerikai tengerparton július 3-án több száz bálna hulláját vetette fel a víz. Azt hiszik, hogy valami titokzatos tengeri kataklihma ölte meg őket. Mint ismeretes, 1929 őszén az Atlanti Óceán mélységén titokzatos megrázkodtatás vonult végig, mely az Európát és Amerikát összekötő telefontkábel több mint száz kilométeres távolságban tönkretette. Ezen ugynevezett makroszeiz hatását az egész világ érezte. Egyes meteorológusok a július elejei időjárás abnormalis voltát ezzel a titokzatos kataklihmával hozzák összefüggésbe. 1929-ben ama bizonyos tengeralatti föld-

regés után hihetetlenül súlyos tél volt. Romániában 43 fokra süllyedt le a hőmérő, Németország és Svédország között a teljesen befagyott Balti tengeren automobiljáratokat állítottak be. A következő évben, vagyis 1930-ban hihetetlenül enyhe volt a tél. Bukarestben mindössze két ízben havazott és a tavasz már február végén elkezdődött, 1932-ben viszont hihetetlenül meleg volt a nyár és ezt követően 1933 nyara kellemetlenül hideg volt. Az elmúlt év nyarán már májusban tropikus hőség volt, ezidén viszont július elején szabályszerű hóviharak voltak a magasabb vidékeken.

A bukaresti meteorológiai intézet jelentése szerint az időjárás fokozatosan

fel fog melegedni és augusztusban elkezdődik a tulajdonképpen nyár, nagy forróságokkal. A tél egész májusig húzódott el, a tavasz júliusba nyult bele és ennek megfelelően az elkésett nyár is csak augusztusban kezdődik.

A munkaügyi minisztérium razzziákat rendez idegen állampolgárok ellen

Bucuresti Bukarest, július 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A munkaügyi minisztériumba feljelentés érkezett több munkaügyi inspektorátus ellen s e feljelentések azzal vádolják az egyes inspektorátusokat, hogy megkönnyítik az idegeneknek az országban való tartózkodását az engedélyezett időn túl is. Eppen ezért a munkaügyi minisztérium elhárította, hogy egy inspektor fogja váratlanul le-razziálni az egyes inspektorátusokat. Különösen a temesvári inspektorátus ellen érkeztek konkrét panaszok a minisztériumhoz.

Duca megtiltotta lamandinak, hogy ocsárolja a pártvezetőséget

Bucuresti Bukarest, július 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A liberálisok benső vizsgálata elérte kulminációs pontját. Eppen ezért Duca telefonösszeköttetést keresett Inceuleel, pártjának beszarabiai vezérével, akinek meghagyta, hogy a Beszarabiában turnező lamandi volt képviselőnek tiltsa meg, hogy tovább folytassa a párt vezetősége elleni támadásokat.

Száz méter magasból lezuhant egy katonai repülőgép

Bucuresti-Bukarest, július 11. (Az Uj Kelet tud.) Teucui jelentés szerint Marcu repülőhadnagy a városmenti repülőtéren fölött mintegy 150 méter magasságból lezuhant gépével. A repülőgép pozdörjává zuzódott, a hadnagyot haldokolva szállították be a kórházba.

Herriot speciális misszióval Romániába érkezik

Bucuresti Bukarest, július 11. (Az Uj Kelet tud.) Hivatalos helyről szerzett értesülések szerint Herriot rövidesen Romániába jön. A volt miniszterelnök állítólag a francia kormány megbízásából speciális misszióval érkezik Romániába.

Az UJ KELET olcsó könyvei

Smedley: Magányos asszony	147 Lei
Patentot: Pénz	87 Lei
Juhász: Hősök, tudósok, emberek	147 Lei
Molnár Ferenc: Harmonia	54 Lei
Sigrid Undset: Koszoru	144 Lei
Schalom Asch: Moszkva	168 Lei
Schalom Asch: Pétervár	168 Lei
Marai: Csutora	117 Lei
Galsworthy: Vagyon urai	70 Lei
Galsworthy: Bíró előtt	75 Lei
Babits Mihály: Gólyakaliva (kötve)	57 Lei
Karinty: Hasmütét	72 Lei
Juhász: Japán	36 Lei
Juhász: Olaszország	36 Lei
Pap: Megszabadították a haláltól	87 Lei
Adanov: Thermidor 9.	90 Lei
Aldanov: Összeesküvés	90 Lei
Aldanov: Ördög hidja	90 Lei
Paleologue: Három diplomata	54 Lei

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó nyomása, Oluj-Kolozsvár, Strads Baran L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 8-16

Taxa postală
plătită în nu
No. 224.713—

da Baron L.
Telefon: 9-
Havonta 11
évre 600,
földre: H
félévre 6,
detések c.
KELET
szidóság egy
keink után
rás megjelöl

Matuska

Hátborzong nek az ember veszter nevü. Nem csak emberben vémetlenül áll ket a vizsgá gyan minden tölti el

Felfogni is sze a vallásos szörnyiségre az embert ob halála.

Elképzelhe zeletében és hogyan tudja gyobb hidegy rudakat, am hajította és h nathan síróg met: Leot fel

A biatorbá követője a m Kántortanít hát a vallásos Világhé nek ronesó

Kommun terror borzal ja, miltan

Ma ber, amely Önt örjón a vére Hal sajnál

Egy Ege amelly Ugy lár pe akik e rüsten ket R

A n furako ünnek kozhat ségbe kök g pillan banjon

A le robban rasztp kesztés

Nem azt, ho disták szervez Mert rizmus Mára ció, m

Manj totta éuente szenzióját. De nem is egy ilyen hi het és hozzá hivatalos lap

A cél világ los lapnál do propagandát hogy a szenz

De azt is jól embert hossz kat akik fé

Vasgárdával pusztá emlité szítani a ne Ezért volt jára.

A parasz A napokba fel Németors rüen megfor Krisztus?

Sietni kell hogy blaszfé